



# MAGYARI

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre  
HUNGARIA BUDAPEST  
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Igazgató és felelősszerkesztő:  
**dr Paál Árpád**

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.  
Nrul te inscriere in Reg. Publ. periodice — Tri-  
bunalul Bihor, sectia III. Nr. ord. 11/11 Iunie 1938

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

## Az új közigazgatási választások csak három hónap múlva tarthatók meg

### Megszűnt a megyék közjogi jellege és hatásköre

Bucuresti. Saját tud. Az új közigazgatási törvényrendelet gyökeresen megváltoztatja a helyi közigazgatás eddigi szervezetét. Legfontosabb rendelkezéseinek egyike az, mely szerint megszűnik a megye eddigi közjogi fogalma. Ezzel a vármegye elvesztette azt a politikai és közigazgatási jelentőséget, amellyel eddig rendelkezett, a vármegye nem köthet szerződést, nem állhat bíróság előtt, a vármegye

különböző ügyosztályai megszűnnek, beolvadnak abba a magasabb közigazgatási egységbe, amelyet helytartóságnak neveznek.

Hasonlóképpen megszűnik a vármegyei tanács is. Csupán helytartósági és községi tanácsokat ismer el az új közigazgatási rend. Ezeknek a megválasztására, hatáskörére és működésére vonatkozóan szintén új és érdekes rendelkezéseket tartalmaz a törvényrendelet.

### A községi tanácsok:

Ezerint a tartományi és községi tanács-választásokat később — az új közigazgatási törvény végrehajtási utasításának megjelenése után — írják ki. A végrehajtási utasítás 3 hónapon belül fog elkészülni.

A községi tanácsok választott és jogszerinti tagokból állanak s a 6 évre választott tagok száma a következő:

- 3 a falukban.
- 5 a városokban.
- 7 a megyeszékhelyeken.
- 12 a törvényhatóságu városokban.

Jogszerinti tagok falukban: 1. A görögkeleti ortodox egyház képviselője:

Ott, ahol a lakosság többsége más valláshoz tartozik, ennek az egyháznak

képviselője is résztvesz a tanácsban.  
2. A rangidős állami elemi iskolai igazgató. Ott, ahol más iskolák is vannak: — a magasabb rangú iskola igazgatója. A jogszerinti tanácstagokat a megyefőnök nevezi ki.

Jogszerinti tagok városokban: 1. A magasabb rangú iskola rangidős igazgatója. 2. A görögkeleti ortodox egyház képviselője. Ott ahol a lakosság többsége más vallású, ennek az egyháznak képviselője is. 2. A helyi állami kórház főorvosa. 4. A rangidős állami állatorvos. 5. A kulturotthon orvosa.

A jogszerinti tanácstagokat városokban a megyefőnök, törvényhatósági joggal felruházott városokban pedig a kir. helytartó nevezi ki. A jogszerinti tagok szavazati joggal bírnak.

### A választói jogosultság és a választás lefolyása

Tanácsválasztók nemre való tekintet nélkül azok a 30 életévet betöltött román állampolgárok, akik ténylegesen foglalkoznak:

- földműveléssel,
- kézimunkával,
- kereskedéssel,
- iparral vagy

Választók azok, akik legalább egy esztendőig résztvettek a községi terhek viselésében. A férjezett nők fel vannak mentve ez alól, ha férjük viselte a közterheket

A választójoggal bíró személyek megválaszthatók. Kivételt képeznek a papok, szerzetesek, tanítók, állami és közigazgatási tisztviselők, aktív katonák, italmérési engedéllyel bíró személyek.

A szavazás kötelező és titkos, nem listával, de minden jelöltre külön-külön történik és egy napon belül befejeződik. A jelölt a leadott szavazatoknak legalább egyharmadrészt kell elnyerje, különben új választást írnak ki.

### Milyen hatáskört kapnak a községi tanácsok?

A választás megerősítése után 10 napon belül összehívja a primár a tanácsot, mely a következő ügyekben határozhat:

1. Adók, taksák, illetékek kivetése a törvény keretein belül. 2. Költségvetés megszavazása. 3. Kölesönfelvétel. 4. A község területére vonatkozó módosító határozatok. 5. Ingatlan eladások, vétel, csere, egyezség, elismerés, ha az ügylet értéke nem haladja meg a rendes

költségvetés 20 százalékát. 6. Diszpolgárság adományozása a belügyminiszter jóváhagyásával. 7. Egyéb, a törvényekben és szabályrendeletekben megjelölt határozatok.

A községi tanács évente legalább kétszer: február 1-én és november 1-én rendes ülést tart, azonkívül azután annyiszor tart rendkívüli ülést, ahányszor arra szükség van.

## Történelemcsinálók Isten napszámában

(P. I.) Az egész világ közvéleményének az érdeklődését vonta magára Roosevelt kingstoni „békebeszéde”. Furcsa békebeszéd volt Roosevelt szózata. Általánosságban megállapítható róla, hogy jelentős lépéssel vitt közelebb a háborúhoz és hogy a legszélsőségesebb háborús uszítók is meglepődhetnek vele.

A „békebeszédem” nem csodálkozunk. Ma minden álmunkban jelenik meg közöttünk. Az ember nem tudja kiölni magából a többre, jobbra, nemesebbre való hívatottság tudatát és legalább a látszatokban éli ki emberibb oldalát. Talán így magyarázhatjuk meg, hogy az erőszakosságok, a hatalmi megnyilvánulások mind a béke szolamaitól és mázától csöpögnek. Függetlenül attól, hogy a „si vis pacem, para bellum” tényeivel jönnek elő, vagy kimondottan békeszóval örvendeztetik meg a világot, abban az egyben vegegedményben mindnyájan megegyeznek, hogy a háború ügyét szolgálják. Nem azt állítjuk, hogy a háború a kimondott, határozottan követett cél, de végeredményben nem a látszat a fontos, hanem a lényeg. Vegyük csak sorba a mai nemzetközi hangoskodást: a békeszózatokat éppen úgy, mint a fegyvercsörgetést.

Ami a fegyvercsörgetést illeti, a szembenálló felek, totális és demokrata államok, nem vethetnek semmit egymás szemére, mert versenyeznek egymással a fegyvercsörgetés nemes művészetében. Közvetünk még itt valamit. A totális és demokrata elnevezés csak elnevezés és semmi más. Semmi köze sincs egyébként az elnevezéshez fűzött kommentárokhöz.

Tehát térjünk a fegyvercsörgetésre, az ideiekre. Franciaország mostanában fejlette több napos alpesi hadgyakorlatát. Hatalmas méretekben, temérdek emberrel és géppel, különböző nagyon is időszerű hadifeltevések tekintetbevételével tartották meg ezt a nagy hadgyakorlatot. A francia lapok egyhangú bírálata úgy hangzott, hogy a francia hadsereg Európa legjobb hadserege. Franciaország egyébként Spanyolországban is gyakorlatozik a köztársasági oldalán, Francia vezérkari tisztek dolgoznak a köztársasági haditerveken. Francia hadianyag és élelem, francia támogatás állja most ki a tűzpróbát a spanyol harcerekben. Ha összehasonlítjuk a francia demokrációs szolamokat ezekkel a tényekkel, akkor a békeszólamok súlyából és jelentőségéből semmi sem marad.

Anglia is most fejlette be a nagy hadgyakorlatokat. Ez a fegyvercsörgetés is volt akkora, hogy a világ minden sarkában meghallhatták. Ezer repülőgép nagy zajt tud csapni. És utóvégre a békeszózatoknak is csak akkor van súlyuk, ha fegyverekkel és gazdasági erőszakkal támasztják alá. Csak azzal a kis szépséghibával küzd, hogy világbirodalma zsírjának a bőségében meghosszabbítandó békéért hadakozik. Ennek pedig az igazi békéhez semmi köze sincs. A régebbi singaporei távolkeleti angol hadgyakorlatok is ezt bizonyítják. Az Egyesült Államok, a demokrácia, a civilizáció és a béke szenvedélyes bajnoka, szintén meg-

tartotta hadgyakorlatait és gazdasági erőinek seregszemléjét. Csak ez magyarázza meg Hull külügyminiszter és legújabbban Roosevelt elnök békére intő háborús fenyegetéseit. Mert nem lehet másnak nevezni az olyan intéseket, amelyek a nyers erőre, a gazdasági túlsúlyra, az ellentétek élességére és a szenvedélyek szokatlan túlfűtöttségére utalnak.

Olaszország is most tartotta meg a hadgyakorlatait. Az ifjú birodalom nagyot nyújtzkodott és megrázta fegyvereit azok felé, akik kétségbevittek külső és belső ellenálló erejét. A vezérelt itt is az, hogy a békét a háborúra való készüléssel kell szolgálni.

A Harmadik Birodalom most tartja meg hatalmas méretű hadgyakorlatát, amely tartáma nézve a legnagyobb és a felvontatott csapatok tömegében is rekordot jelent. A Harmadik Birodalom harci készülődéséről és készségéről nagyon sokat hallottunk. A demokráciás hangok pontosan értesítettek mindenről: eseményekről és rémlátásokról egyaránt. Hogy ez a hadgyakorlat összefüggésben van a jelenlegi csehszlovákiai eseményekkel, azt senki sem vonja kétségbe.

A kis szomszéd, Csehszlovákia, sem marad el a fegyvercsörgetésben. Hónapok óta hadikészületben van és a hadikészülődés még mindig csak jobban fokozódik. Hatalmas öszszegyeket áldoznak háborús célokra és a prágai lapok számszerűen közlik a hadfelszerelésre befolyt adományok állandó növekedését.

Az apróbb és jelentéktelenebb fegyvercsörgetésekről felesleges megemlékezni. Most még a békeszólások különféle formáit kellene felsorakoztatnunk. De jobb elhallgatni ezeket, mert a szemérmellen ellentét az emberi méltóság megcsúfolása és minden jóakarát, minden jobb jövőbe vetett remény kiölője.

Sokszor hallunk arról is, hogy a szembenálló táborok nekigyürkőzése tulajdonképpen világnézeti háború előjátéka. Ha egyenesen kiakarjuk mondani, akkor a totális és a demokráta világnézetek küzdelméről van szó. Ezeket azonban nem lehet világnézeteknek nevezni. Hogy valaki milyen rendszerbe foglalja élniakarását, hatalmi érdekeinek a védelmét, az még nem világnézeti különbség. Hogy az egyik oldalon a civilizáció nemzetköziségéről áradoznak és általános emberi értékeket emlegetnek, a másik oldalon pedig a nemzeti, vagy faji gondolat értékeire esküsznek, még az sem világnézeti különbség. A két tábor harca itt játszódik le a földön. A küzdelem tárgyai kizárólagosan időben, térben korlátozódó értékek. A célkitűzések nem emelkednek felül a tapasztalati világon. Az eredmények és a célkitűzések utolsó pontját, értelmét itt is, ott is, sűrű

homály borítja. Ha erkölcsi értékekre — jog, igazság, méltányosság — hivatkoznak, kezükben ezek is élettelen árnyak, mert ezeknek a hazája történelmen, időn, téren kívül a természetfeletti világban van. Erről pedig nincs szó, nincs vita. Az, amit ma világnézeti háborúnak neveznek, az magabíró történelemesimálók marakodása olyan kőneokon, amelyeket ugyanabban a világban, ugyanabban a nézésben teljesen egyformán értékelnek.

Mintha az egyik oldalon az Isten-hit, az erkölcs védelme, egyszóval a természetfeletti világ létezésébe és fenségébe érvényesítésébe vetett hit is működne. Sokszor hallhatunk ilyen értelmű szembállításokról is. Ennek a felfogásnak azonban semmi alapja sincs. A mi

korunkban nem írunk történelmet ilyen címmel: Gesta Dei per Francos. Az, ami itt-ott felcsillan, sem nem eléggé mély, sem nem eléggé irányító ahhoz, hogy világnézeti harcokról, a természetfeletti világha vetett erős hit és meggyőződés militáns voltáról beszélhetnénk. Am a történelmet végső gyökereiben mégis Isten csinálja. Ha ebben a korban nincs angyali lélek, hogy Isten gondolatait militálva hordozza az eseményekben, Isten mégis gondoskodik érdekei védelméről. Lehet, hogy kataklizmákon, vértengereken és összeomlásokon keresztül vezetnek a lépései. Azok, akik ma világnézeti háború címén akarnak oszkodni, utóvégre mégis csak Isten talicskásai a történelemben. Mert a történelem „Gesta Dei per homines“.

## A palesztinai zavargások legvéresebb csatája

**Nablusz mellett háromezer angol katonára ütközött meg az arab szabadcsapatokkal — Jeruzsálemben is betörték már az arab felkelők**

### Ki lesz Jeruzsálem polgármestere ?

*Jeruzsálemből jelentik:* Nagy ütközet folyt le az angol karhatalom és a terrorbandák között a Tulkarem-Jenin-Nablusz „véres háromszög“-ben, közvetlenül Nablusz közelében.

*Ez volt a legnagyobb csata a zavargások kitörése óta. Háromezer angol katonára és az arab terroristák szinte összes erői kivették részüket ebből a küzdelemből.*

A terroristák részéről a harcot Abdul Rahim Haj Ibrahim, a bandák vezére vezette. Különösen Imrin és Kafraja falvak között öltött hatalmas méreteket a küzdelem.

Az ütközetre a közvetlen okot a Barolay's Bank nabluszi fiókja ellen elkövetett rablótá-

madás szolgáltatta. A katonaság és a rendőrség megszállotta az egész várost és környékét és nagy házkutatásokat rendeztek. A kutatások során titkos fegyverraktárakra bukkantak, amely kézigránátok, pisztolyok, fegyverek, muníció, török bajonettek és kardok voltak elrejtve. Ezzel kapcsolatosan négy arabot letartóztattak.

Amikor a katonaság és a rendőrség megkezdte a kutatásokat, a terroristák ellenállásra gyülekeztek. Összagyűjtötték összes erőiket az egész környéken. A katonaság is teljes erejét vetette a harcra. A csata egész nap folyt és naplementéig tartott. Egy nagy terrorcsapat, amely a dombokat megkerülve, hátulról támadta meg az angol sereget, súlyos vereséget szenvedett. A halottak és sebesültek száma ismeretlen. Sok arab sebesültet a nabluszi kórházba szállítottak.

Az ország fővárosában is súlyossá vált a helyzet. Amint Jeruzsálemből jelentik, hogy a terroristák elvágták az összes telefonhuzalokat a főváros körül és a város határában arab terrorbandák garázdálkodnak. A terroristák a főváros arab negyedéig merészkedtek, ahol pénzt rabolnak és erőszakkal próbálnak embereket toborozni.

**Togal**

Togal-tabletta biztos hatása mindennemű **hűléses betegségeknél, gripa, rheuma, köszvény, ütő-idegesség, ideg- és főlájásnál.**

Togal még idült esetekben is hatásos: 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

## Dudorka tanítónő

Irtó: Pécsy-Horváth Rezső

1. Allig összecusokott, nagygombos, testhez simuló sorétek kabátjában a „kislány” maga volt a megtestesült elegancia és komoly józanság, de a — kacér igéret is. Hiába hordott bokán alulra erőszített szoknyát, hiába viselt komoly-komor arcot, hogy szigorúnak lássék: Dudorka tanítónő „kislány” maradt azért, ahogyan a rokonsága, a testvérei, az ismerősei és a kötekedő sógora nevezte őt. Ő volt a család ragyogó büszkesége, szeméremnye, játékszere, Dudorka tanítónő.

Nagyon szép volt. Mosolyban fűrdő homloka felett csodaszép szőcske hajkorona csillogó zuhatagja aranylőtt. Életvidámságtól ragyogó égszín-kék szemével és biborosra duzzadt, meleg kis szájjával még nem tudta: mint kezdjen. Nem tudta még használni — a férfiak kárára és veszélyére. Az ismeretlen, de a sejtések szürkén lebegő ködében rejtőző hódítárok pompázó, dús eszközeit még pihentette a szerelmi fegyverek arzenáljában.

Tizennyolc évével, úde fiatalágának minden bajával és kellemével, kezében a fűss, még biztosan nyomdászagu diplomával jött ki az életbe Dudorka tanítónő. Határozott, kemény lépésekkel tette a lábát a szentgyörgyvári iskola katedrájának deszkáira.

2.

Mecsek Csaba évközben került az iskolába. Anyja, a szépséges, aranyos kedélyű asszony, aki a fiánál és a férjénél is jobban szerette az erotikus pezsgőséjszakák hallgató sötétségének izalmait: forrongó, szilaj vérenek áldozatává lett.

Egy hangos, duhaj orfeuméjszaka-sorozat után köhögve, sipoló mellett került haza a puszta az urával. Ágnak esett: pár óra alatt torkára tette hűvös csontkezét a halál.

Mecsek Csaba így anyja nélkül maradt.

Mecsek Gida — az apa — egy ideig döbbénesszerű zavarodottsággal nézett el az emberek feje felett. Fájlalta és kinlódta a felesége halálát. Most még kevesebbet volt otthon. Messzire elkerülte a kastélyszertu tuszkulánomat. Allandóan kedvenc pejkancáján csatangolt a letaroltan szomorkodó mezőkön.

3.

Csaba az maradt az iskolában is, ami otthon volt és amit a havonta periódikus pontossággal váltakozó, keményesontu északnémet nevelőnök sem tudtak belőle kinevelni: döllyfős, dacos, rosszszalkodó, gögös urigyerek. Kicsit megbékélt ugyan, amikor az iskolaterem zürzavaros levágójába beléptetvánt s ott mindenki, még a kis fitosorru, kékezemű parasztleánykák is idegenkedve és némi kárommmelet néztek a verekedő híréről ismert földbirtokos-csometére. De aztán egyszerre elemében volt a legelső napon már kiferhelezte a vele csufolódó parasztkamaszok nadrágját...

Dudorka tanítónő, akinek puha kezeckéi komoly erőllivel tarozták a nyolcvan gyerek kormányzásának gyeplőjét, kurtán-furesán bánt el a béke megbentojával. A szobájában, ahova az előadás után benarancsolta, alapos kioktatás után néhány erőteljes, egészséges nyaklevest helyezett el az elkényeztetett urifü képnél. És mint aki a dolgát a leglelküismeretesebben és leghalvesebben elintézte, epedelmi sietett.

Egyszer csak lelkendezve nyit be a kis cseléd.

— Márton néni, a Mecsek nagyságos ur van itt! Beszélni szeretne a néivel...

Hogy váncosodott, össze az a napsugaras, mo-

solygó homlok! Mit akarhat vele valaki még, mit folytatják, fújják fel ezt a jelentéktelen kis iskolai incidenst, amikor ő azt már jól és helyesen elintézte és már el is felejtette.

Nyugodtan, közönyösen tette le a villáját. Kiment a tornácra, ahol a hatalmas ur kivörösödött arccal türelmetlenül várta már. Mellelte a fia.

— Bocsánatot kérek, nagysád, hogy ilyen szokatlan időben zavarom — kezdte a földbirtokos, de alaposan meghökkenve és mélyeséges szelideg felé hajló hangon, mert a „kislány” friss szépsége egyszeriben megszelidítette és meleg felhőkkel vette körül a szívét — bocsánatot kérek... de a ma délelőtti történt eset miatt nem szeretném, ha félreértések merülnének fel kettőnk között. Csaba fiam állítása szerint őt nagysád ma minden ok nélkül megfenyítette.

— Igen — mondta Dudorka. — Homlokát megint előntötte a vérzuhatag, amit mindig könnyen ki lehetett csinálni rá, ha csak azt mondták neki: Dudorka, pirulj el!

Aztán folytatta:

— A nélkül, hogy a megfenyítés okát most megmagyarázni tartanám szükségesnek, csak azt jegyzem meg, hogy én soha senki emberfiát ok nélkül nem bántottam és nem is bántanám. A fiam elszomortán makacs és gögös, bizonyára eddigi nevelői hibájából, akik figyelembe se vették tán soha a lelkét, amely bizonyára értékes lehet és akik felett alighanem mindig ő szokott uralkodni. Itt azonban én uralkodom és nem török silenszerűlést. A megfenyítés okát ezel már meg is mondtam: uralkodni akart az egész iskolámon — pefonoktál. Nyilvános iskolában azonban mindenkinek alá kell rendelnie a hatalmi vágyait és az ösztöneit az egyedüli kizárólagos uralkodónak: a tanító uralkodásának.

Nézték egymást. Villogó szemekkel az egyik,

Oriaszi és a meg

Amin gyéspüspök 25. között Máriarad keesedése máris tőtra. Ak kedvező részvételért gy távoly ro mennyi e dögösös megerősö za s a sz cedolátok

Az e

A je Szatmár hályfalv lon von és 25-e különvo hogy aj végezhes vonat, e nek és hogy 18

Eze oda és rendhá óhajtur tanak, megyei utjan k főtiszte hivekk távoly illetéke díjat s lyi és hatja ges ke juk, h visza. zaránd nak ta ber l. egyes juk a meg a esetén

gyöny másik aiat f. vol még a lyesne ilyen dása az Öle B a kis gyltő kezés zocsk totta meg D mara ségbe — volna nitör Ross lente han hanc mon gögő hozza Mecc mos és j sen van. — Aján nasz

## Oriási lelkesedés és érdeklődés a második radnai egyházmegyei zarándoklat iránt

Amint már közöltük, Fiedler István megyéspüspök papjait és híveit szeptember 16. és 25. között a második egyházmegyei zarándokuttra Máriaradnára vezeti. A papok és hívek nagy lelkesedéssel fogadták a főpásztor szándékát és máris tömegesen jelentkeznek a zarándokuttra. Aki csak teheti, mindenki felhasználja a kedvező alkalmat, hogy a zarándokuton való részvétellel kimutassa a Boldogságos Szűz iránt érzett gyermeki tiszteletét és szeretetét. Akik már tavaly résztvettek, még mindig melegen érzik, mennyi sok szent lelkiörömben volt részük a Boldogságos Szűzanya kegyhelyén. Szent hitükben megerősödve, lélekben megtisztulva érkeztek hazára a zarándokút után. Szent öröm még az otthonmaradottakra is csodálatos hatással volt.

### Az előkészítő bizottság üzenete:

A jelentkezők számára képest szeretnénk Szatmárról, Gilvácseről, Nagykárolyból, Erőmhályfalváról, Székelyhídről és Nagyváradról külön vonatokat indítani és pedig szeptember 16. és 25-e között. Máriaradnán egyidőben csak egy különvonat utasai vesznek részt a zarándokuton, hogy ajtatosági gyakorlatukat kényelmesebben végezhessék. (Pl. 16-án indul Szatmárról az első vonat, ennek utasai 17-én egész nap Radnán lesznek és este térnek vissza ugyancsak Szatmárra, hogy 18-án már a második csoport indulhasson.)

### A RÉSZVÉTELI DIJAK:

Szatmárról	220 lei
Gilvácseről	210 lei
Nagykárolyból	200 lei
Erőmhályfalváról	180 lei
Székelyhídről	150 lei
Nagyváradról	130 lei
Szalontáról	100 lei

Ezen összegekben befoglaltatik az utiköltség oda és vissza és az a néhány lei, melyet a radnai rendháznak vonatként szentmise intencióra óhajunk. Akik tömeg vagy egyéni szállást óhajtanak, ebből kivánásukat a nagyváradai Egyházmegyei Hivatallal a főtisztelendő plébános urak útján közölik. A rendezőbizottság ezután kéri a főtisztelendő plébános urakat, jól értesítsék meg híveikkel, hogy a különvonatok km-dija egyrészt tavaly óta emelkedett, másrészt pedig különböző illetékek járulnak hozzá és utólag semmiféle pótdíjat szedni nem akarunk, így ez az oka a tavalyi és mostani ut díjkülönbségének. Azt is tudni kell, hogy egy ilyen utnak elég lényeges kezelési kiadásai is vannak. Ha megmondjuk, hogy egy egész harmadosztály Szatmárról és vissza kb. 880 leit tesz ki, akkor hiszünk, hogy a zarándok utazás költségét senki sem fogja soknak találni. Utolsó jelentkezési határidő szeptember 1. Amennyiben a szükség úgy kívánja, az egyes tudnivalókról esetleg értesíteni fogjuk a zarándoklatot. A rendezőbizottság közli még azt is, hogy legalább 300 utas jelentkezése esetén különvonatot indít Halmiból is.



## Nyugalmat ajánlanak az angol lapok a német hadgyakorlatokkal szemben

A Times szerint semmiféle meglepetés nem történhetik, amíg Runciman még Prágában van

Londonból jelentik: A németországi hadgyakorlatokkal kapcsolatosan fantasztikus hírek látnak napvilágot a külföldi lapokban. Ezekkel a híresztelésekkel foglalkozik az angol sajtó is.

A Times háromhasábos cikket ír a német hadgyakorlatokról és közli, hogy Chamberlain miniszterelnök állandó összeköttetésben van a külföldi angol információs szervekkel, melyek a hadgyakorlatokkal kapcsolatosan mindenféle fordulatról pontosan tájékoztatják őt. A lap nem találja indokoltak a nagy izgalmat és megállapítja, hogy meglepetés addig semmiestre sem történhetik, amíg lord Runciman még Prágában tartózkodik.

A Daily Telegraph jelentősnek mondja, hogy a németországi hadgyakorlatok Kelet-poroszországnak azon a részén folynak le, amelyek a legközelebb esnek Szovjetoroszországhoz. Ugyanakkor megállapítja a lap azt is, hogy Németország egyetlen külföldi országtól sem kérhet nagyobb nyugalmat, mint amilyet

ma a német nép saját maga tanúsít. Valóban a németországi lakosságot is meglepték a mozgósítás egyes rendelkezései, de azért még senki sem számol a közeli háború lehetőségével. Az angol lapok éppen ezért általában nyugalmat ajánlanak.

**HAMIS ROMÁN UTLEVELEKKEL LÁTTAK EL A NÉMETORSZÁGBÓL KIVANDORLÓ ZSIDÓKAT.** Cernăuți-ből jelentik: A rendőrség nagy-szabású utlevél hamisító bandát leplezett le. Letartóztatták a banda fejét egy Holdberger Lipót nevű egyén személyében, aki 1935-ben különböző okmánybélyegeket és ügyvédi diplomákat hamisítá-sáért törölték a cernăuți ügyvédi kamara kebeléből. Kihallgatása alkalmával kiderült, hogy az utlevélhamisító banda voltaképpen a lengyelországi Vilnában székelt, ahol a németországból kivándorló zsidókat látta el román utlevéllel. Vilnából rendszeres jegyzéket küldtek Cernăuți-ba, ahonnan Holdberger rövidesen továbbította a jegyzékben kért utleveleket.

gyönyörködőre vált, elégedett pillantásokkal a másik. Mecsekly elcsúszkású egy pillanat alatt ellant. Most már újra a régi jóhumoru férfi volt, aki mindent kedélyesen szeret felfogni, még azt is, ami azelőtt felizgatta. Most is kedélyesen látta a helyzetet: a csúszkású lány, aki ilyen világrongoló komolysággal és kötelességtudással lép ki az életbe. És pálcá van a kezében, az ölelésre termett, puha kezében.

Tetszeni kezdett neki a lány. Bánta is már azt a két nyakleveset, amit azok a kis fehér kacsók Csaba képre kentek! Sőt irigyelte a fiút, hogy ha ilyen formában is, érintkezésbe jöhetett a kis tanítókisasszony puha kezecskéivel... Ha valaki biztatja rá, ő is odatar-totta volna az arcát a kisleánynak, hogy üsse meg — és szívesen türte volna el a legyintését...

De hogy mondjon valamit és tovább is ott maradhasson gyönyörködni a haragos kis szőke-ségben, megszólalt: — Tehát beismeri! Rosszul tette! Nem lett volna szabad.

— Igen, beismerem, — folytatta Dudorka tanítónő — beismerem, hogy Csabát megvertem. Rossz volt és meg kellett fenyttenem. De kijelentem, hogy a megfenytés a legszelidebb formában történt: nem a többi növendék előtt történt, hanem négy szemközti, zárt szobában. Ennyit mondhatok, akár mentésemre is. És ha a pedagógiai elveim valakinek nem tetszenek, — tette hozzá kissé paprikásan, mert észrevette, hogy Mecsekly Gida huncutul mosolyog a szeme közé, most már teljesen megbékélve — meg van a mód és jog arra, hogy elégtételt és orvoslást szerezhes-sen magának. Sőt annak a lehetőség is meg van, hogy azt, aki a bajt és a félreértést okozta, — ha ok és jog nélkül okozta — eltávolítsák. Ajánlom magamat.

Es kurtán-furcsán a faképnél hagyta a pa-naszkodókat.

— Ejha! — állapította meg magában a földesúr. — Ez aztán a lány!

És egy nagyot csattintott hozzá a nyelvével...

Dudorka tanítónő még soha olyan kinos éjszakát nem vergődött keresztül, mint azt az éjszakát, amely ezt a furcsa jelenetet követte. Kicsi szobájában, amely tiszta és üde volt, mint a lakójának gámbófehér lelke, egyszerre forró, hangossá lett: a levegő. A kis ágyát pedig, amelyen rozszaszin leányálmait szokta álmodni, mint-ha parázsai hintették volna tele. Csak forgoló-dott, de alom nem jött szemére.

Aztán elaludt egy rövid félóra, de hamarosan reszkette riadt fel. Egy csúf rém üldözte mindenfelé, imboingó járással, vigyorgó arcával... És amikor felébredt, zúgó fülei a Mecsekly hang-ját hallották, látszan zsidobongó aya pedig a Mecsekly arcát látta maga fölé hajolni...

Réggel kedvetlenül, kinosan ébredt. Rosszke-dvűen ment át az iskolába és kedv nélkül, unot-tan tanított, a lelke messze távol tartózkodott a testétől, a szemei céltalanul, révedezve tévóváz-tak el a padokban szorongó csemeték felett.

Néhány gyereket ok nélkül megtépt, az-tán meg a kétségbeesetten zokogó apróságokon megesezt a szíve és vigasztaltni kellett őket. Délfelé hazakergette az osztályt, délutánra pedig szabadságot adott nekik.

Most már — érezte — nem volt meg többé a lelki egyensúlya. A megelégedett, csattogó dallal járó-kelő leányból szeszélyes, idegeskedő, elége-járó-kelő leányból nyugtalan lett. Jó étvágya egy-dellen, zsembéskedő nyugtalan lett. Ami máskor ez-er-szerre a távoli múlttá lett és ami máskor ez-er-szerre a most halálos unalmat jelentett szá-mára.

Ha Csabát láthatta, akkor legott felvidult, felevenedett. Elsínte ellenszenves volt előtte a házke urigyerek, de aztán lassan-lassan rájött, hogy az neje alaptermészete a gyerekeknek, hanem

a könnyelmű nevelés büne. S hogy a fiucska sze-lídülni kezdett, meg is kedvelte. Csaba apró ked-veskedésekkel próbált beférkőzni Dudorka szer-ezetébe és kegyelibe. S így Dudorka előtt lassan-ként egészen világos lett, hogy mennyire értékes lélekkel áll szemközt. Rájött arra is, hogy a fiú elbizakodottságát nem a véreben örökölte, hanem a csontos északnémet nőktől, akiknek feületes, ferde nevelését a szépségére hiú édesmama soha-sem ellenőrizte. És meleg leányszíve most egy-szerre megsajnálta a szegény elhanyagolt gyere-ket. A sajnálkozásból pedig rokonszenv terebélye-sedett és Dudorka tanítónő most már törődni, foglalkozni kezdett a fiuval.

5. Az emberi lélek szerkezetéből következnek, hogy Csaba a „tanítónéni” kedveskedéseiről hi-von beszámolt az édesatyjának. Hiszen az mind kitüntetés, kiváltság és megkülönböztetés volt.

Az özvegyember ezíven meleg hullám csapott keresztül. Leikében kifejezhetetlen meleg sejtő-sékkel ölelte magához aznap a fiát és délután ha-talmas bukétát küldött a tanítónőnek.

Dudorka hitte is, nem is, amit Csaba mond neki, hogy a virágokat ő, a maga jószántából és egyedül a szíve sugallatára hallgatva hozta neki. Magában azonban másra gyanakodott...

De azért az ő szívében is megmozdult ugyan-az az érzés, ami a Mecsekly szívét remegésbe hozta...

Es most már nem fordította el oly durcásan a fejét, amikor Mecsekly az utcán oly sokszor akadt az útjába „véletlenül” és a köszöntését sem fogadta el oly komoly és kimért hidegséggel, mint eddig.

6. Forró, tüzet lehelő júniusi nap volt. Az iskola kapuja bezárult a zsidobongó gyerekhad mögött.

Dudorka tanítónő a vizsga után sóhajta vo-

Gunda Gyula:

# Repülőszolgálaton Franco seregében

Élmények a spanyolországi polgárháborúból

A „Magyar Lapok“ kizárólagos közlési jogával.

Utánnomás még kivonatossan is tilos.

XII.

Nem sokkal azután történt, hogy beléptem a nemzeti spanyol hadseregbe. Melillából jártam Busgosba egy Junkers 52-n, futárszolgálatot teljesítettem és katonákat szállítottam. Ezt a napot sohase felejttem el. Huszonkét emberrel, teljes terheléssel indultam Melillából reggel s meghagytam a távirásznak, rádiózzon a közbeeső állomásokra, hogy legfeljebb ha öt kilogram postát tudok még felvenni. Ennek ellenére, Tetuánban vagy húsz ember rohanta meg a gépemet s mindegyik torkaszakadtából kiabált, hogy neki sürgős dolga van, okvetlenül el kell vinnem. Lehetetlen volt. Azt kockáztaltam volna, hogy gépem nem tud felemelkedni. Ahogy ott álltam vitatkozva és kiabálva az ajtó előtt, a csoport mögött egyszerre megláttam egy öreg arabot. Fehér burnusz volt a fején, puskájára támaszkodott és szomorúan nézett maga elé. Nem tudom, miért, de megkérdeztem tőle:

— Te hova akarsz utazni?

Cacaresbe.

— Mit keresel ott?

— Két fiam van ott a fronton. Egyik tizenöt éves, a másik tizenhét s nem értenek még a harchoz. Ha nem megyek oda, biztosan elvesznek.

És csak nézett maga elé.

Akkor ennek az embernek megmarkoltam a karját, berántottam a gépbe, becsuktam az ajtót és nyomban startoltam is. Lesz, ami lesz. Szerencsém volt, gépem fölemelkedett s én az öreget Cacaresben letettem. Katona volt, káp-

mult vissza kicsi leányszobájába. Ceomagoini készült, hogy elutazzék és a vakációzás örömeiben és kellemében a sógorok meleg, puha fészkében részese legyen.

Egyszerre kopogtatás hangzott az ajtón. De még annyi ideje sem volt, hogy „szabad“-ot kiáltson. Feltáruult az ajtó szarnya és belépett rajta Mecseky Gida.

Köszönteni is elfelejtették egymást. Elfogódottan néztek egymás szemébe pár pillanatig. Aztán Mecseky megszólalt halk, letompított hangon:

— Bocssáson meg, hogy ily alkalmatlan időben kerestem fel, de tudtam, hogy elmegy és meg akartam köszönni azt a szíves, jó bánásmódot, amit a fiammal szemben tanusított.

— Én...

— Nem, ne szóljon! Tudom ugyanis, hogy szerénykedni akar, tiltakozni az elismerés egyszerű szavai ellen.

Közelebb lépett a leányhoz. Egészen közel. De azért az se lépett vissza. A szeméik egymásba fonódtak. A lehetetlen forrósága égette az arcukat...

— Maga a fiamat újra nevelte, emberré változtatta, hosszú évek könnyelmű mulasztását hozta helyre... Ne menjen el! Nevelje őt tovább is, de nálam, nálunk — mint anyja...

Álltak egymással szemben. A szívük boldogan kalapált. Dudorka önkéntelenül is pihegve hunyta le a szeméit...

Egyszerre előrelendült a Mecseky karja. Vakmerően nyult a leány felé s vad erőszakkal ragadta meg és ölelte magához a pompás szőcske fejét, oda, a másodszer is kinyílt szívére...

Dudorka pedig boldogan-büszkén, mosolyogva simult a széles mellre. A szeméből csillámló futással szaladt alá egy csepp abból a drágagyöngyből, ami a legszebb módon fejez ki bánatot, örömet, boldogságot egyaránt.

lár. Homlokához emelte a kezét és azt mondta tört spanyol nyelven:

— Ben Ibrahim Mecki Hassan mindig barátod lenni! Allah szeretni téged, te repülő, mert te Ben Ibrahim Mecki Hassant szeretni.

Aztán eltűnt a várakozók tömegében.

### Ismét együtt Ben Ibrahim Mecki Hassannal

Mindennek körülbelül egy esztendeje. Most Madrid felé utazom remek kis Adleremen s a nagyszerű betonúton csak úgy repül velem a kocsí. Molteros falunál felfedezem néhány tiszt barátomat a Regularestektől, hát leveszem a gázt, fékezek és kiszállok egy kis beszélge-

Aztán rövidesen ott ülök a marokkóiak között és élvezettel hallgatom szinte a gyermekiségig naiv csevegésüket. Két perce se ülhetek közöttük, de az öreg Ibrahimtól már mindenki tudja a történetünket és olyan barátságossággal vesznek körül ezek az egyszerű afrikai emberek, mintha mindegyiknek külön-külön egy életre szóló szívességet tettem volna. A magyarhoz hasonló díszítésű bőrtarisznyáikból percek alatt előkerült mindenféle étel, sonka, kolbász, kenyér, van bor is, sőt egy arab még a csapattal utazó kecskéket is megfejte, hogyha esetleg tejet kívánnék, hát az is legyen. Olyan szívesek, hogy már nem is tudom, mit csináljak. Mindegyik kínál és mindegyiktől el kell valamit fogadnom, hisz sértés lenne a visszautasítás. Ibrahim fia kávéfőz s az öreg is körülöttem sürgölődik s az arcán ott az igyekezet, hogy jaj, csak semmi se hiányozzék. Kedves, öreg Ibrahim!

Falatozgatunk, beszélgetünk.

— Hogy esett el a kisebbik fiad, öreg Ibrahim?

Nem ő mondja el, hanem egy spanyol altiszt, aki szintén oda ül közénk.

\* Agyvérzésre hajlamos idősebb embereknél, akiknél igen fontos, hogy erőlködés nélkül mindennap könnyű bélürülésük legyen, a természetes „Ferenc József“ keserűviz — reggel éhgyomorra egy kis pohárral bevéve — sok esetben a lehető legjobb szolgálatot teszi. Kérdezze meg orvosát.

tésre. A tisztek mögött nagy csoport arab katona áll, bámulnak felém s egyszer csak látom, hogy egy fehérburnuszos idősebb ember karonragad egy fiatalabbat, vele együtt rohan felém és közben torkaszakadtából kiabálja:

— Mi teniente piloto! Señor teniente!

Első pillanatra szinte megriadok, hogy ki lehet ez, de aztán ahogy közelebb ér, egyszerre megismerem. Hisz ez az én öreg barátom, Ben Ibrahim Mecki Hassan, a vén káplár. Az meg ott mellette bizonyára az egyik fia. Széles mosoly ragyog az öreg arcán, szabad kezével feje fölért lengeti a puskáját, odajön, homlokához érinti a kezét s igazán csak a katonai fegyelem tartja vissza, hogy meg ne öleljen.

— Mi teniente piloto! Señor teniente! — kiabálja egyre, öreg szeme ragyog, ahogy rám néz s én szinte meghatódom ettől a nagy szeretettől. Kezét fogunk, jó erősen, ahogy barátokhoz illik, aztán a fiatal emberre mutatok.

— Ez a fiad, Ibrahim?

— Igen — bólint — ez a nagyobbik fiam.

— És a másik?

Megrándul a szája és az arcán kidüllednek az inak. Madrid felé mutat, egy keserű gesztussal.

— Allah akartából megölték ezek a kutyák. De megbosszultam, señor teniente! Megfizettem nekik a fiam haláláért!

Megint megfogom az öreg kezét és szorítom erősen. Mit mondjak nekik?

### Ütközet Navalcarneronál

— Navalcarneronál történt, señor teniente — kezdi az altiszt. — Az út déli oldalán egy napon háromszor rohamoztuk meg a vörösöknek a dombon levő állásait, de nem tudtuk elfoglalni őket, mert tűzsergünk nem volt, azok meg kütető géppuskaállásokból lőtték ránk. Igen nagyok voltak a veszteségeink s a második roham után egyszer csak nem találtuk Ibrahim fiát.

Az öregre néz s csöndesen mondja:

— Elesett.

Aztán mosolyogni kezd.

— Estére — folytatja —, pár kilométerre visszavonultunk s nagyon búsan táboroztunk, hogy ez a nap nem sikerül. Névsorolvasást tartottam s akkor megdöbbenve vettem észre, hogy az elesetteken kívül még hat emberem hiányzik, köztük az öreg káplár, meg a nagyobbik fia is. Iszonyú mérgesek lettünk és elhatároztuk, hogy másnap kifűstöljük a vörösöket és megbosszuljuk rajtuk ezt a sok halált. Hajnalban indultunk, óvatosan körülzártuk a dombot s támadtunk minden oldalról. De mintha csak játék lenne az egész, teljes csend

## LEIPZIGER HERBSTMESSE 1938

### Őszi Lipcsei Vásár

Megnyílik: augusztus 28-án

Bármilyen felvilágosítást nyújt a

**LEIPZIGER MESSAMT**

Leipzig, /Deutschland



**60%-os utazási  
kedvezmény a német vas  
utakon.**

vagy

a vásár tiszteletbeli képviselői: Eugen v. Angerbauer, Timișoara, I. Str. Gen. Praporgescu 2  
Tel. 70. és Ludwig Schuster ezredes, Oradea, Str. Nic. Jorga 1. Tel. 2135.

volt, még csak gyalogsági tűz se fogadott bennünket. Nem tudtuk mire vélni a dolgot, azt hittük, esel az egész s lapulva közeledtünk az állások felé. Akkor a főhadnagyunk elkáromkodta magát, szuronyrohamat vezényelt, mi meg neki.

Már harsogva nevet.

— Berontottunk az állásokba és — az egyik kényelmes fedezékben ott ült hiányzó hat emberünk, a csoport közepén ez a vén káplár, ez a remek Ibrahim s komoly arccal éppen a zsákmányt osztotta szét a fiúk között. A zsákmányt, melyet az éjszaka szereztek a vörösöktől. Mert mi történt ezen az éjszakán, senor teniente? Ez a hat ember rövid bicskával belopkodott a vörösök állásaiba és kiirtotta az egész rajvonalat. Hogy hogyan csinálták, nem tudom, a tény azonban az, hogy mire mi oda-kerültünk, egyetlen eleven ember nem volt az állásokban a mi hat bajtársunkon kívül. Ilyen ember ez az Ibrahim, senor teniente. Alaposan megbosszulta a fiát.

Ibrahim ott ül előttem, a porba néz s arca olyan mozdulatlan, mint a kő. Aztán riadót fújnak, teherautókra vezénylik az embereket és indulnak velük Madrid felé. Már zúgnak a

motorok, mikor Ibrahim lekiált:

— Te nem jössz, mi teniente piloto?

Csak annyi időm van, hogy felkapaszkodjam az egyik soffőr mellé és már indulunk is Madrid alá.

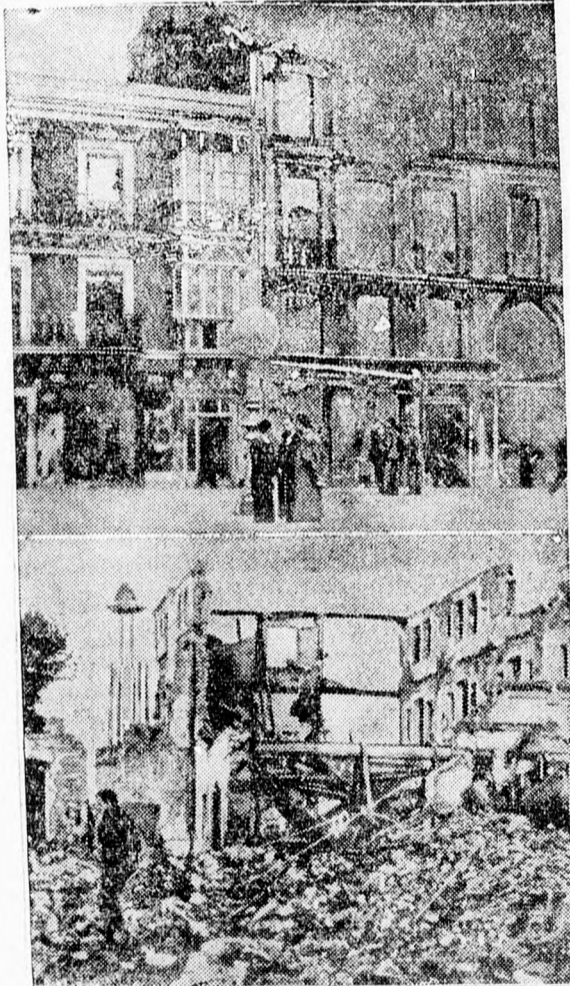
### Madrid, a pusztuló főváros

„Madridot tűz övezil — olvastam régi spanyol könyvekben. Ma valóban igaz ez a mondas. Északról, délről, nyugatról ontják rájuk a nagyméretű lövegek a gránátokat s e gigan-

Középről most látom Madridot először, eddig csak madártávlatból szemléltem, de ismerni ismerem, hisz három hónapon keresztül a madridi fronton voltunk bevetve. Ó, jól ismerem Castilia jeges téli éjszakáit, amelyek alatt a fagyos „Norte“ szinte bálványá fagyasztja a templomajtóban kuporgó koldusokat. Itt maró a köhögés és a lélegzet hasít. Hányszor siettem haza félig megdermedve a hidegtől, éjszakai bombatámadás után, hogy azt hittem, a velő is megfagyott a csontjaimban!...

Tavasszal is jártam erre, de a tavasz olyan gyors volt itt, hogy észre se vettük s most perzsel a tikkasztó, afrikai hevű nyár. És mégse sétál senki a botanikus kert hűvös sétányain. Nem. Most a pincékben gubbasztanak az emberek s fardtan és éhezve várják a felszabadulást. Tűz és robbanás pusztítja a gyönyörű műemlékeket. Ó, Madrid pusztul, egyre pusztul. Vajjon hol van Goya gyönyörű műve, a híres „Castiliai tájkép“, ez a korai Corotként ható remek, szürke és vörös színeivel? Talán elégett, talán szélszélben, talán piacra került, mint a Prado többi kincse.

Megnémult, meghalt az élet itt, Castilia szívében, amely Róma közigazgatási zsarnokai alatt lett először főváros s II. Pülöp, megúlvá



A pusztuló Madrid

tikus tűzijáték közepette lassan romhalmazzá válik Spanyolország fővárosa. Itt vagyok egészen a szélén. Előttem a Casa de Campo, mögötte kísérteties csöndben az északi pályaudvar. November 19-én dőltek össze falai, mikor a nagy légitámadást csinálták Madrid ellen. Akkor itt jártam kétezernyolcszáz méter magasságban. Most lent állok a földön. Valahol a Puerta de Sol környékén nagy tűz lehet, mert a felszálló füst piros, mint a vér. Körülöttem az üszkös gerendák s a kihűlt zsarátok fanyar szaga tölt be mindent. Ameddig a szem ellát, romokban heverő városi házak.

**A „Bayer“- kereszt világhírű!**

Hírét felülmúlhatatlan minőségével szerzett Újabb bizonyítéka annak, hogy csak a jó minőség maradandó! A Pyramidon tablettákat is „Bayer“ gyártja — számtalan azonban az utánzat — és ezek ellen csak a „Bayer“ kereszt védi meg, a valódi Pyramidon tablettá szavatossági jele!

Pyramidon

TABLETTÁK

Valódiak csak a „Bayer“ kereszttel.

a toledói érsek hatalmaskodását, 1561-ben másodszer is azzá tette. Madrid remeg. Elmaradt San Antonio tavaszi vására, elmaradtak a bikaviadatok. Bombilla kis kocsmájában elfogyott a bor. Az ablakok betontömbökkel vannak kitöltve s a várost keresztül-kasul szelő futóárkokban oroszul beszélő rongyos katonák szidják a nacionalistákat, a vörös parancsnokokat és mindenkit, mert ismét az ágyúk elé kergetik őket, mint huszonhárom évvel ezelőt, ezerkilencszáztizennegyben.

Ugy kúszik le az éjszaka a Guadarramáról a városra, mint valami puha test. Először a mélyben fekvő részeket takarja el, a Plaza Mayort, a Puerta de Toledót, aztán bevonja a magasabb helyeket is, végre ráterül a városra, mintha védené. De hiába védi. Mert alighogy beáll a sötétség, felbúgnak a repülőgépek motorjai s szabálytalan időközben érkeznek egyre érkeznek a mi bombázóink s tüzet érhalált vetnek a városra. Lángok gyulladnak itt is, ott is, Madrid ég. Micsoda kép! Emellett elhomályosul az 1808-ik év május 2-ának borzalmas emléke is, mikor a franciák behatoltak a városba. Most? Idegen légionisták tüzelnek a géppuskák mögöl, mint a macskák, olyan ügyesen, turbános alakok szökkelnek előre a város felé: Marokkó elszánt harcosai. Ezer esztendő múlt el Cordoba kalifa háborúja óta es most újból itt vannak.

Aztán megint csend. Halálos, néma csend, csak a kigyulladt házak lobognak. Hányadika van? 1937 július ötödike. A brunetei csata tizennyolcnapos öldöklésének előestéje.

(Következő folytatás a „Magyar Lapok“ keddi számában.)

## Szerdán életbelépnek a budapesti Őszi Vásár utazási és vizumkedvezményei

Budapestről jelentik: A szeptember 1-én megnyíló Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár előkészületei serényen folynak a városligeti Iparcsarnokban. Akik látták már a készsűlő Vásárt, valóságos csodákat beszélnek arról, hogy milyen pazar kiképzésű helyeket kapnak a kiállítók, akik mind figyelembe veszik a Vásár rendezőségének azt az óhaját, hogy az idei Vásárt feltétlenül a legfinomabb ízlés és a legnagyobb olesóság jegyében kell megrendezni.

A közönség nagy érdeklődéssel várja ezt a Vásárt és nem kevesebb érdeklődés nyilvánul meg a Vásár alkalmával igénybevehető jelentős utazási kedvezmények iránt. A magyar államvasutakon már szerdától, augusztus 24-étől

kezdve féláron lehet Budapestre utazni és ugyancsak féláru a kedvezmény a visszautra is. A román államvasutak a visszautazásra engedélyeztek féláru kedvezményt, amely szeptember 1-től kezdve érvényes. A magyar határt vízum nélkül lehet átlépni és ezidén utólag sem kell a vízumot megfizetni, úgyhogy az útlevelé láttaozásakor Budapesten csupán P. 250 kezelési illetéket kell leróni.

Az utazási és a vízumkedvezményeket biztosító vásárigazolványokat már keddtől kezdve árusítják az Európa Utazási Iroda összes fiókjai, valamint a Waggon Lits Társaság valamennyi irodája. Ilyen utazási igazolványt bárki válthat magának az említett helyeken.

Földi István ciparija:

# Nyácvégi apróságok

Kézdivásárhely, augusztus hó.

Az újságíró sokszor talál olyan témát, melyet nem akar megírni és mégis meg kell írnia, mert valaminél a visszafojtott nevetés, úgy az elhessegetett téma is addig okvetetlenkedik az ember idegeivel, amíg minden társadalmi időmosságot felrelökve, szabad utat tör a garázdálkodásra.

Ilyen két esztelenen téma fogott meg engem is s dacára, hogy napok óta téringözöm előlük, lépten-nyomon összeütközünk, úgyhogy most már nem tűröm a további okvetetlenkedésüket s papírra vetem őket.

## 1. A meglakrasodott autó

Ezt egy rövid bevezetéssel is el kell látnom. T. i. arról van szó, hogy néhány hónap óta egész autólázat észlelek ezen a vidéken.

— Kérlek, az elmúlt héten egy családi kiránduláson 1500 leit fizettem a taxinak, hát ki lehet ezt bírni? Nem lehet! S én már segtettem is magamon, engem többet taxi nem húz be, mert képzeld kérlekedésem, vettem egy autót, mindössze nyolcezer leért, — újságolja az egyik barátom és másnap, amikor találkozunk — ő az autóban, én a járdaszélén, — úgy telefröccsent sárral és olyan gázfelhőt fúj az orrom alá, hogy kénytelen vagyok bosszút esküdni ellene.

De mégse rajta állok most bosszút. A sors úgy hozza, hogy mindig az ártatlanok szenvednek és ennek a nyolcezer autónak a pályafutásáról nem írhatok újabb részleteket. — mert alig tíz kilométeres puffogás után olyan makacsul megállott, hogy végül is javítóba kellett húzatni. — ellenben a másik barátom, — aki négyezerrel vett egy autót s aki annyira kedves volt, hogy meghívott állandó társnak a bekövetkezendő autókirándulásokra, — már az első kísérleti úton beesett szegény s olyan valami történt vele, amit muszáj megírni.

Hát elsősorban is az autót magát kellene ismeretnem, de ettől most tekintsünk el. Legyen elég annyi, hogy a márkát határozottan megállapítani sehogyan sem sikerült s a boldog tulajdonos se lehetett valami nagy bizalommal a gép iránt, mert mingyárt az első úton úgy intézkedett, hogy az istállójában lévő négy ló közül, kettő okvetlen kövesse az autót pályafutását. S az előérzet nem csalt. Az autót köhögt, tikkogott, prüszkolt vagy három kilométert és akkor megállott.

Motorvizsga, kurbli, karbulátor és még vagy húsz, előttem ismeretlen műkifejezés zavarta egymást, de a kocsi nem indult s mert a nap is meguntta ezt a vesződést nézni, lassan szürkölődni kezdett köröskörül.

— Jóska, hajtsd közelebb a lovakat, — intézkedett a tulajdonos és Jóska töle telhetően ügykezett eleget tenni a parancsnak, de a jobbról járó ló úgy 10 méterre a motor előtt úgy kikötött, hogy húzatva se lehetett közelebb hozni.

— Várj, ne ijeszgesd az állatokat, — szólt

bele újból a dologba a tulajdonos és a vezető ülése alól kihúzza egy jó, hosszú szárító gyeplőt, azt rákötötte a lökhárítóra s a másik végét ráakasztották a lovak szárszámjára, aztán kiadta a parancsot:

— Hajts!

A legény fogta a gyeplőt és az ostorral oda-pattintott, a lovak két lábra állva, hirtelen nekikugaszkodtak, a gyors rándítástól begyúlt a motor, a puffogástól rugatni kezdtek az állatok, a vágatás közben kicsúszott a gyeplő a kocsi kezéből...

S alig két perc múlva, a mezei munkáról hazatérő napszamosok azt látták, hogy a szántóföldeken rohan két ló, azokat eszeveszett ugrálással üldözi egy autó s az autóból két-ségbeesve integet egy ember...

— Teremtő Isten... E már csuda. Megbokrosodott az autó... Segítetek te, — kiabált Dacó Gergely bá, az első kaszás és nagy-szerű haditaktikával valahogy közrekerítették a kocsit s hogy közről észrevették az összekötést, elvadták a szárító gyeplőt is. Így lett vége a csudának.

De vége lett ezzel a négyezres kocsinak is, melyet végeredményben szívből sajnállok, mert ajánlat volt tőle, hogy amikor tetszik, akkor használhatom.

Ilyen az én szerencsém.

## 2. Bajok az első cigaretta körül

De én még nem is panaszkodhatom nagyon a szerencsére. Mit szóljon az a szegény 11 éves fiú, aki majdnem felrobbant egy cigarettától.

Igen. Ez komoly dolog és jó lesz, ha a hasonló korú fiatalemberek is idefigyelnek.

A dolog úgy kezdődött, hogy a fiú, akiről szó van, életének első cigarettáját kóstolgatta kellő áhítattal, az egyik félreeső utcában s egyszer csak arra lett figyelmes, hogy az utcáron megjelenik a szigorúságáról közismert nagybácsi.

Mit szoktak ilyenkor a bajbajutott első cigisek csinálni? Hamar be a bűnjelt a zsebbe...

— Így, no, — gondolhatta a fiatalember és éppen tiszteletteljes köszönéssel odább akart állni, amikor szagos füstgomoly és közvetlen utána téher lángcsík csapott ki... a nadrág-zsebből.

Szabályszerűen felrobbant a cigaretta. Azaz, hogy nem a cigaretta, hanem a cigarettától a zsebhen lévő filmtekerés, melyet alig lehetett kioltani.

Vakáció lévén, gondolom, sokan hasznát veszik ennek a jó tanácsnak. Tehát vigyázat: Vagy a cigarettát nem szabad a zsebbe dugni, vagy a zsebbe nem kell filmtekerést tenni. A legjobb azonban, ha későbbre hagyjátok a nikotin kóstolgatását, mert tapasztalatból mondom, hogy — mindig bajok vannak az első cigaretták körül, még akkor is, ha nincs robbanóanyag a zsebhen.

\* **Nehéz székelésben szenvedők**, különösen azok, akiknek fájdalmas végbélbajok — mint aranyér, repedés, előesés, sipoly, szűkület — teszik az életet kellemetlenné, bétürelésüket reggel és este negyedpohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel megfelelően elrendezhetik. Kérdezze meg orvosát.

## ISKOLÁINK

### A nyilvánossági joggal működő székelyudvarhelyi római katolikus főgimnázium tájékoztatója

A nyilvánossági joggal működő székelyudvarhelyi róm. katolikus főgimnáziumban az 1938—39. tanévi beiratkozások javító és felvételi vizsgák a következő sorrendben lesznek.

Beiratkozás: az ismétlő I. osztályos, valamint a haladó II., III., IV., V., VI., VII., VIII. osztályos tanulók beiratkozása augusztus hó 25-én kezdődik és 31-ig bezárólag tart.

Felvételi vizsgák: az I. és V. osztályos felvételi vizsgára bocsátás iránti kéréseket augusztus hó 25—31-ig kell beadni. Az I. osztályos felvételi vizsgára bocsátás iránti kérésekhez mellékelni kell a születési anyakönyvi kivonatot, a keresztlevelet az újraoltási bizonyítványt, az állampolgársági bizonyítványt és a revizorátus által látatamozott elemi iskolai bizonyítványt. Erre a vizsgára csak a 9 és fél és 13 és fél éves korhatár közötti tanulók jelentkezhetnek. Az ezen korhatáron kívül esők korengedélyért kell folyamodjanak az igazgatóság útján a Ministeriumhoz. Az I. és V. oszt. felvételi vizsgák szeptember 1—3-ig lesznek. A javító vizsgák szintén szeptember 1—3-ig lesznek.

Szeptember 4—6-ig iratkozhatnak be a felvételi és a javító vizsgákon átment vagy ismétlésre utasított tanulók.

A fizetendő díjak: beirás díj 510 lei. Tan- és iskolafenntartó díj az I. osztályban 2.300 lei, a II.—VIII. osztályban 3.790 lei. E díjak alól szegénysorsu tanulók bizonyos mentességben is részesülhetnek.

Szeptember 8-án lesz a tanévnyitó ünnepély és szeptember 9-én kezdődik a tanítás.

A főgimnáziummal kapcsolatban kitűnően berendezett internátus működik, ahol a bentlakó növendékek elsősorú ellátásban, gondos felügyeletben és nevelésben részesülnek. Az ellátást irgalmas nővérek vezetik. Az internátusban a beirás, orvosi és fürdődíj 250 lei egész évre, ellátási díj havi 700 lei. Jó magaviseletű, szegénysorsu jó tanulók ellátási kedvezményben részesülnek.

Az itt közölt időpontokhoz mindenkinek szigorú pontossággal kell alkalmazkodnia.

Minden kérdésben készséggel nyújt felvilágosítást a igazgatóság.

ról.

A **temesvári piarista liceum** II.—VIII. osztályaiba a beiratások augusztus 25—31 között lesznek. A javítóvizsgák szeptember 1-én reggel 8 órakor kezdődnek. Az őszi I. oszt. felvételi vizsgát szeptember 2-án reggel 8 órakor tartjuk. Ezen vizsgához a következő okmányok szükségesek: Állami anyakönyvi kivonat keresztlevél, iskolai, — állampolgársági — és újraoltási bizonyítvány. Az I. osztályba való beiratkozás szeptember 3-án lesz. Az V. oszt. felvételi vizsga pontos idejét a hirdetőtáblán közöljük. Az őszi érettségi vizsgára augusztus 31-ig lehet jelentkezni. Szeptember 8-án reggel 9 órakor Veni Sancte, utána az 1938—39 tanév ünnepélyes megnyitása. Szeptember 9-én 8 órakor kezdődnek az előadások. A liceummal kapcsolatos internátus igazgatósága néhány üres helyre még felvesz növendékeket. Felvilágosításokat nyújt a „Piarista Házfőnökség, Timisoara I. Str. Venetia Nr. 6.

\* **Felvétele a Nagyváradi Szent József fiúnevelő intézetbe.** A Nagyváradi Szent József fiúnevelő intézet felvesz elemi iskolába, Gojdu liceum román és magyar tagozatára és kereskedelmi liceumba járó rendes bentlakó növendékeket. A növendékek egészséges lelki és testi nevelést, gondos felügyeletet a tanulást biztosító naponkénti többszöri egyéni és csoportos korrepetálást, jó ellátást és állandó orvosi felügyeletet kapnak. A helyek biztosítása céljából tanácsos a növendékeket minél előbb előjegyeztetni. Tájékoztatót készséggel küld a Szent József intézet igazgatósága. Nagyváradi, Str. Brătianu (v. Szaniszló-u.)

**Egyetlen szeszesital,  
mely a szervezetre nem káros**

# A „SÖR“

**Igyunk „Dreher Haggenmacher“ sört!  
Udit, lecsendesít, derüssé tesz, indulatokat tompít, táplál, szomjatólító!**

# HIREK

**MAGYAR LAPOK**  
Keresztény magyar napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

**ELŐFIZETÉSI ÁRAK:** Helyi: Egész évre 200, fél évre 100, negyedévre 210, egy hónapra 70 lei.  
Magyarországon: Egész évre 30 P, fél évre 15 P, negyedévre 15 P.  
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.  
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037-  
Telefon: 12-27.

Csaj szerkesztő: **Dr. Sulyok István**  
Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.

**HELYREIGAZÍTÁS:** Amint hivatolatosan közlik velünk, azok a hírek, amelyek a sajtó és propagandügyi minisztériumban történt állítólagos személyváltozásokkal kapcsolatban jelentek meg egyes lapokban, tévesek és minden alapot nélkülöznek.

Nem kíván kártérítést a munkügyi minisztérium a vád alá helyezett munkakamarai vezetőktől. Temesvár. Saját tud. A munkügyi minisztérium, miután — mint ismeretes — Vulpe István munkakamarai elnök és több munkakamarai vezetőségi tag ellen eljárás indult, vezérfelügyelőt küldött ki, annak megállapítására, hogy milyen arányú visszaélések történtek a munkakamaránál. A vezérfelügyelő, a hivatalos vizsgálat lefolytatása után részletes jelentést terjesztett a minisztérium elé. Ennek a jelentésnek alapján a minisztérium most értesítette a temesvári munkakamarát, hogy miután tulajdonképpen nem történt sikkasztás, a minisztérium Vulpe István ellen nem lép fel kártérítési igényrel. Valószínű, hogy ezek után a munkakamara is visszavonja — az ügyészséghez már benyújtott — Vulpe István elleni kártérítési igényének bejelentését.

## Önálló, specializált fourrée-főző,

40 évnél nem idősebb, aki superior-bonbon és selyem-fourrée készítésében megfelelő gyakorlattal rendelkezik, biztos megélhetést nyújtó állást nyerhet nagyobb élelmiszergyárnál. — Fényképes ajánlatok, az eddigi pályafutás ismertetésével, referenciákkal és fizetési igény megjelölésével a lap kiadójába „Szorgalmas” jellegre címzendők.

**ERÉLYES EGÉSZSÉGÜGYI RENDSZÁBÁLYOK SZATMÁRON.** Saját tud. A városi egészségügyi bizottság két napig tartó ülésén a hatósági orvosok beszámoltak arról a nagyszabású egészségügyi offenzíváról, amelyet Szatmáron az egészségügyi minisztérium rendelkezéseire hajtottak végre. A felülvizsgálatok során egy vendéglőt és egy kovácsműhelyt azonnal bezártak, egy vendéglő bezárására javaslatot tett. Negyvennyolc háztulajdonost az udvarok tisztátalansága miatt megbüntettek.

**Szabaddalra helyezték a valutás Reményt.** Nagyvárad. Saját tud. Az ítéltábla vádtanácsa szombaton foglalkozott Reményi Géza, a Dacia bank és menettgyiroda igazgatótulajdonosának bűnügyével. Mint ismeretes, Reményi Géza ellen megvesztegetés címén emeltek vádat és tiltott valutauzérkedés címén eljárás folyik ellene. A törvényszék vádtanácsa annakidején 30 napos vizsgálati fogságot rendelt el Reményi Géza ellen. A vizsgálat befejezése után Reményi Géza garancia ellenében szabaddalrahelyezését kérte, a vizsgálóbíró azonban elutasította a kérést. Fellebbzés folytán került az ügy a tábla vádtanácsa elé. Az ítéltábla 250 ezer lei garancia ellenében szabaddalra helyezte Reményi Gézát.

### KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS

Mindazon barátainknak, kedves ismerőseinknek és jó embereinknek, akik felejtethetetlen drága jó feleségem elhunyt feletti mélyszégyenben személyesen vagy írásban részvételükkel felkerestek és a temetésen megjelentek, ezúton mondok szívőből jövő hálás köszönetet.

Dr. SZŐKE FERENC

## Augusztus 20-án, szombaton megnyílt a

Cooperativa

Nagyvárad, Bulv. Regele Ferdinand 11.

# Biruinta szövetraktára és modern szabósága

Tisztviselőknek kedvező üzleti feltételek

Fodor Gábor közismert férfiszabó vezetésével  
Dus választék! — Eredeti termelői árak

**A fodrászüzletek zárórarendje Nagyváradon.** Saját tud. A fodrászszövetség pénteken este tartotta meg ülését, amelyen az új záróra rendeletet vitatták meg. A törvény értelmében a fodrászok vasárnap délelőtt 12 óráig nyitva tarthatják üzleteiket, hétfőn azonban déli 12 óráig kötelesek zárva tartani. Szombat este 9 órakor zárnak az eddigi 11 óra helyett. Az új záróra rendelet ha nem tartása esetén 1000 leitől 5000 leig terjedő pénzbírsággal sújtják a fodrász és manikürszalón tulajdonosokat.

**Szeptember 15-ig rendezik a nagyváradai piacot.** Saját tud. Szombaton délelőtt értekezletre hívták össze a piaci árusokat. A gyűlésen Carpinisceanu dr. polgármester Nestorescu alpolgármester Faur városi főmérnök, Filidán városi főjegyző, valamint a Kereskedelmi és Iparkamara és Munkakamara kiküldöttjei is résztvettek. Carpinisceanu polgármester rámutatott arra, hogy még öfélése városunkban tett látogatása alkalmával sürgette a nagypiacot rendbehozását amely jelenleg sem közrendeseti, sem egészségügyi szempontból nem felel meg a követelményeknek. A piaci árusok kérésére a város haladéktal adott az új bodék beszerzésére. Intézkedtek a piaci árusok elhelyezésére vonatkozólag is. Az élelmiszerárúkat a köpöletekben helyezik el, míg a többi árusok rendezett sorokban foglalnak helyet. A város által ajánlott bódéokra vonatkozólag nem történt megbeszélés. A kereskedők és az árusok a Kereskedelmi és Iparkamarában az iparosok pedig a Munkakamarában megtartandó ülésen fogják ezt a kérdést részletesen megvitatni.

**BRASSÓBAN FOGTÁK EL A MEDGYESI BETEGSEGÉLYZŐ INTÉZET BETÖRŐJÉT.** Brassó. Saját tud. Pénteken délután elfogták Brassóban a megyesi betegsegélyző betörőjét, aki július 30-án feltörte a Wertheim-szekerényt és félmillió lei értékű betegsegélyző-bélyegét, valamint 50 ezer lei készpénzt vitt magával. A brassói rendőrség őrizetbe vette János Ferenc 27 éves többszörösen büntetett egyént, akit bekísértek a rendőrségre. Jánosit feltett beismerte. Megmótázása során negyyszáz-hatezer lei értékű betegsegélyző bélyegét és 26 ezer lei készpénzt találtak nála. A hiányzó összegből kiruházkodott.

**A közüzemek vezetősége megvitatta Nagyvárad város köztisztviselési helyzetét.** Saját tud. A közüzemek vezetősége dr. Carpinisceanu Cornél polgármester elnökele alatt tartott ülést. Megvitatották a város köztisztviselési helyzetét és felülvizsgálták azt a tervet, amely a város csatorna és vízvezeték-hálózatának kibővítését célozza. Terveket vették, hogy az ősz folyamán különösen külső városrészekben több villamos vezeték és kábel cseréljenek, illetve felszereljenek azokon a helyeken, ahol azok hiányoznak. Számos panasz hangzott el a közelmúltban az utcai villanyegyek hiánya miatt. Elhatározták, hogy ezeket az egységeket a lehető legrövidebb időn belül pótolják.

**A SZATMÁRI ÜGYÉSZSÉGI FOGHÁZ VEZÉRKARA A BÍRÓSÁG ELŐTT.** Szatmár. Saját tud. A törvényszék szüneti tanácsa elé pénteken délelőtt került az a nagyszabású bűnpör, amelynek dr. Burcus Traian, az ügyészségi fogház igazgatója, Marcus Cornél és Cozmovici Virgil, valamint három fogházirodai tisztviselő a vádlottjai. A tisztviselők ellen az a vád merült fel, hogy az állam pénzét hűtlenül kezelték, a nyugtákat, a könyveket meghamisították s a különbözetest a saját céljaikra használták fel. A három első vádlott hetek óta vizsgálati fogságban ül. A főtárgyalásra 218 tanút idéztek be, főleg olyan egyéneket, akik a fogház rabjait munkára kikérték. A bíróság a vád és a védelem hosszas vitája után a főtárgyalást augusztus 30-ra halasztotta, mivel az egyik vádlottal és az igazságügyminisztériumot szabálytalanul idézték meg. Itt írjuk meg azt is, hogy az ügyészség a Semmitöszéktől az ügy lefolytatására egy másik törvényszék kijelölését kérte.

## A közigazgatási törvény reformja

Nincs egyetlen törvény sem, mely gazdagabb volna tartalommal, mint a közigazgatási törvény. Számtalan széljegyzettel látták el, mivel e törvény alapgondolata és érvelése tekintélyes társadalmi anyagot képez. A román nép legégetőbb szükségeinek valódi törvénye ez. Fáradságos munkával létrehozott és gondosan fogalmazott szövegbe öntött törvény. Az állampolgárok életének sokféle megnyilatkozása folytán csak hosszú gyakorlat, helyszíni szemle és az események szigorú vizsgálata után alkothatnak alapos véleményt a vezető eszmék realizálásáról.

Figyelmes vizsgálat után észre vesszük e törvény alapgondolatát: az egyenlőség szellemét. Hasonlóképpen az állampolgárok és a tartományok egyenlőségét. Eddig a különböző ország-részek érdekeit feláldozhatták a központi rendelkezések önféjűsége és személye folytán. Minden a központnak volt alárendelve. Nem is vitás, hogy vis-majör esetekben a központosított rendszernek vannak előnyei, például szerencsétlenségek, járványok alkalmával, de általános szabályként állapíthatjuk meg, hogy egyenlőtlen volt a pénzügyi eszközök elosztása.

A jelen törvény megszünteti ezt az alárendelt állapotot. A tartományok széleskörű közigazgatási hatáskört élveznek, a legteljesebb egyenlőség elvének alapján. Olyan működési hatáskört és függetlenséget kaptak, amely eddig ismeretlen volt a román történelemben. A központtal lévő összeköttetések az egységes állami léttel állnak szoros összefüggésben és nem tartalmaznak semmit az előbbi rendszer lealacsonyító és hitel-fosztó rendelkezései körül.

A törvény alapgondolata tehát az egyenlőség szelleme, amelyik a tartományok előmenetelét, felvirágoztatását és az állami ügyekben jogukat gyakorló állampolgárok magasabb fokán érettségét vonja maga után.

### INGYEN KÓRHÁZ, BETEGÁPOLÁS ÉS GYÓGYSZER A GYERMEKEK RÉSZÉRE.

Nagyvárad. Saját tud. A város egészségügyi hivatalai egy legújabbán kelt munkügyi és egészségügyi minisztériumi rendelet alapján felül fogja vizsgálni a város gyermekeinek egészségügyi állapotát, hat éves korig bezáróan. Az egészségügyi vizsgálat eredménye után teszik majd meg a szükséges lépéseket és intézkedéseket, hogy meggátolják és elejét vegyék a gyermekbetegségeknek. Evégből a város egészségügyi hivatala a beteg gyermekek részére speciális kórházat és rendelőt állított fel, a professor Traian Lelescu utca 3. szám alatti gyermekmenhely és az Alba-Iulia parkban lévő állami Poliklinika mellett. A gyermekeket teljesen ingyen fogják megvizsgálni s amennyiben segílyre szorulnak, az egészségügyi hivatal ingyen orvosságokkal, táplálékkal és ruháneműekkel fogja őket támogatni. Hogy az egészségügyi minisztériumnak ez a közérdekű programja minél tökéletesebben valósulhasson meg, Nagyvárad város egészségügyi hivatala kéri az Ősi-telep és környéki lakosokat, illetve szülőket, hogy gyermekeiket délelőtt 11 és 12 óra között augusztus 23-tól kezdődőleg a Decebal-utcai óvodában vizsgáltassák meg. A Lelescu utcai menhelyen és a Poliklinikán 9—10 óra között vizsgálják meg a beteg gyermekeket.

### KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS

Mindazoknak, akik felejtethetetlen térfem, illetve drága jó Edesapánk elhunyt alkalmából részvételüket kifejezték — valamint a temetésen megjelentek — ezúton mondunk hálás köszönetet.

MEZEY CSALAD

## Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

Természetes, pártlan szénsavas, radioaktív sós, vasas forrászivekkel. Biztos gyógyhatás és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érlelmeszesedés, vesebaj, vérszegénység, izomszusz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.

### Női betegség

Ivóvíz, szakorvosi kezelés, méregzések nyomán fellépett idegbajok (Tabes) esetében a legjobb eredménnyel.

Kitűnő konyha. Elsőrangú szállodák. Diétás penziók mérsékelt árakkal.

Modern napfényes szabad uszoda. A CFR vonalair utazási kedvezmény. — Állandó katonazen.

Pausalárak az „Európa” utazási irodák útján.

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buziási Gyógyfürdő R.T.

FÜRDŐIGAZGATÓSÁG, BUZIÁS, BANAT.

FELHÍVÁS A RÉGI LENGYEL LÉGIÓ TAGJAIHOZ. Kismoki Károly, Varga Gyula és dr. Marczinek Jenő felkérlik azokat, akik a világháború alatt a lengyel légiókban vagy 1919—1921 között más lengyel formációkban önként vettek részt és eddig még nem jelentkeztek, adják le címeiket, adataikat levélfelületen Gáthy Róbertnél, Budapest, Dembinszky-utca 11. Ugyan ide írjanak azokat, akik címeiket változtatták, vagy akiknek hozzátartozója a légiókban hősi halált szenvedett.

Negyedmillió kár okozásával vádolják a temesvári mezőgazdasági kamara volt elnökét, Temesvár. Saját tudósítónktól. A törvényszék most kezdte meg Mihai Sabin, a mezőgazdasági kamara volt elnöke bűnperének tárgyalását. Mihai Sabin — mint ismeretes — azért helyezték vád alá és tartóztatták le, mert a kamaránál negyedmillió hiány mutatkozott, a volt elnök üzlemből következtében. A vádat kilenc pontban összegezték. A volt elnököt többek között azzal vádolják, hogy különböző hivatalos utjaira pénzeket vett fel, amelyekkel csak részben számolt el. Egy másik vádpont szerint — a jelenleg szintén letartóztatásban levő — Suciu Adrian városi főmérnöknek százharminchat ezer lejt fizetett ki a kamara egy állandó kiállítású épület terveiért — s az épület máig sem készült el. A tartóztatásban levő volt elnök a tárgyaláson ártatlanságát hangsúlyozta. Kijelentette, hogy a különböző kiszállításokra felvett utiköltséggel mindig elszámolt — bár néhány mellékletet elvesztett. Ami az állandó kiállítású pavillont illeti, azt annak idején — mondotta — tényleg fel akarta építtetni a kamara, miután azonban kiderült, hogy hárommillióba kerülne, kénytelen volt elállni a tervtől, mert ennyi pénzzel nem rendelkezett. A terveket, azonban — miután a kamara megrendelte és meg is kapta, meg kellett fizetni. Serban Joan a mezőgazdasági kamara vád alá helyezett pénztárosa szintén ártatlanságát hangsúlyozta. A törvényszék ezután megkezdte a tanúk kihallgatásait.

\* A bélben keltező mérgek által okozott rosszhívedelmű egy-két pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz, gyors és alapos bélkiürítő hatásánál fogva, gyakran a legjobb szolgálatot tezi. Kérdezze meg orvosát.

KIFOSZTOTTÁK EGY SZATMÁRI VEZÉRIGAZGATÓ LAKÁSÁT. Szatmár. Saját tud. Vakmerő betörés ügyében nyomoz a rendőrség. Ismeretlen tettesek kifosztották Steiner József, a Vármegyei Takarékpénztár vezérigazgatójának V. Alexandri utca 23. sz. alatt lévő lakását. Steiner József a családjával az egyik fürdőhelyen tartózkodott. Amikor pénteken reggel hazaérkezett, a lakás egyik ablakát feltörve találta. Értesítette a rendőrséget, ahonnan detektívek szállottak ki és megállapították, hogy a betörést a helyzettel ismerős egyének követhették el. A tettesek erőszakkal kinyitották a szekrényeket és nagyobb összegű pénzt, valamint értékes ékszereket zsákmányoltak. A kárt pontosan nem tudták megállapítani, mivel a károsult vezérigazgató neje nincs itthon s csak ő adhat felvilágosítást a hiányzó tárgyakról.

\* Rheuma, köszvény, ülőideg- és hátizomzása ellen „Togal” tablettát.

Köztisztasági hadjárat Kézdivásárhelyen. Saját tud. Kézdivásárhely város vezetősége a városi főorvosi hivatal és a rendőrség bevonásával erélyes akciót kezdett a köztisztaság érdekében. A rendelkezés szerint úgy az udvarokat, valamint a házak előtti utzakaszokat, illetve járdákat is időnként ellenőrzik s ha nem találják kifogástalan tiszta állapotban, a háztulajdonosokat megbüntetik. A tisztasági rendelet kiadása alkalmával a város külterületén elfogtak egy cigánykaravánt, melynek tagjait a városi közkórházban alapos fertőtlenítésnek vetették alá.

Temetés. Bősörményi Sándorné szül. Egeressy Róza 49 éves korában Nagyváradon Madrid-utcai lakásán hosszas szenvedés után meghalt. Temetése vasárnap délután 5 órakor lesz a Steinberger-kápolnában (Erdélyi „Concordia”).

## A nagyváradi maximális árak

Nagyvárad, Saját tud.

Megirtuk, hogy az ármegállapító bizottság ismét maximálta a közszükségleti cikkeket. A városháza ezzel kapcsolatban a következő rendeletet bocsátotta ki:

Mi, Nagyvárad város polgármestere, az üzérkedés letöréséről szóló törvény, a legújabb rendeltetvény és kereskedelmi miniszteri rendeletek, valamint az ármegállapító bizottság indítványa alapján augusztus 21-iki kezdettel — újabb rendelkezésig — a következő maximális árakat rendeljük el:

Liszt: A nullás lisztet nem maximálták, 2-es számú 38 százalékos 8 lei kg-ként, barna liszt 80 százalékos 7 lei 50 bani. A malmosok kivánt mennyiségben kötelesek bármely lisztből a pékeknek szállítani.

Kenyer: A luxuskenyér árát nem maximálták, 2-es számú lisztből készült fehér kenyér 8.50 lei. Barna lisztből készült kenyér 8 lei kg-ként. A pékek mindkét kenyérből a közszükségletnek megfelelő mennyiséget kötelesek sütni s amennyiben a barna kenyérből kevesebbet készítenének, úgy a 2-es számú lisztből készült kenyeret kötelesek a barna kenyér áráért árusítani.

Hús: Marhaahus hátsó része és sültnek 23 lei eleje, háta, feje 18 lei. Főzelék 25 lei. Szoposborju 6 hónapig 32 lei. Sertésahus (a szokásos 10 százalékos csonttal) 30 lei. Sovány sertés 34 lei, zsír és hárj 37 lei kilogrammonként.

Elsősorú vendéglők számára a következő étermi árakat rendeljük el: Husleves 5 lei, csorba és fals leves 8 lei, marhahus szósszal és garnirunggal 16 lei, főzelék hus nélkül 8 lei. Főzelék borju vagy disznó hussal 20 lei, marha pecsenye 24 lei, disznó vagy borju pecsenye 28 lei. Kis menü, amely levesből, sültből, főzelékből vagy salátából és süteményből áll 30 lei. Nagy menü: amely előételből, levesből, sültből, főzelékből és süteményből áll 40 lei. Azért a menüért, amelyben szárnyas is van 8 lei többletet kell fizetni.

Másodosztályú vendéglőkben az alábbi árszabásból 15 százalék lezámitandó.

Petroleum kg-ként 4.78 lei.

Só: Engedélyezett magánraktárakban 2.70 lei. Kicsinyben viszonteladónknál 3.40 lei kg-ként.

Mindazokat, akik áthágják, vagy megkísérik áthágni jelen rendeletben foglaltakat, 10—30 ezer leig és tizenöt naptól egy hónapig terjedő fogsággal fogják büntetni. Cornel Cărpinișeanu, polgármester. Fildan főjegyző.

## SPORTHIREK

ROMÁN LOVASOK NAGY SIKERE. Aachenből jelentik: A nemzetközi lovasversenyen Románia lovascsapata megnyerte a Nemzetek Díját. A román tiszti lovascsapat ezenkívül megszerezte Hitler kancellár aranyserlegét is. Ez a győzelem a román lovascsapat eddigi legkimagaslóbb teljesítménye.

„NYÁRI KACSA” VOLT AZ OLASZ-ROMÁN SPORHÁBORU HIRE? Bucurestől jelentik: A romániai sportélet nyári „szencziója”, hogy az olasz szövetség megszakította volna egy évre a sportérintkezést Romániával, úgy látszik csak „nyári kacska” volt. Rómából megcáfolták a hírt. Már pedig a hivatalos olasz távirati iroda, a Stefani adta ki a cáfolatot. A bajnokság megkezdéséig, úgy látszik, valamivel szórakoztatni akarták a nyári szünet alatt kiéhezeti sportközönséget.

A Dreher-Haggenmacher kupa döntői. Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap bonyolították le a CFR pályán a Dreher-Haggenmacher kupa döntőt. A versenyen Kolozsvár, Nagyvárad és Arad legjobb teniszezői vesznek részt. Nagy küzdelmekre van kilátás a KAC, Gloria, NSE és Makkabea között.

Ausztrália—Németország 2:0. Newyorkból jelentik: Newyork egyik elővárosában, Brooklyban kezdődött meg az 1938. évi Davis Cup zónaközi döntője. A tengerentúli zóna győztese Ausztrália és az európai zóna győztese Németország, játszóktól a mérkőzést, hogy a győztes azután a kihívóssal döntőben a tavalyi védő Egyesült Államok csapatával álljon ki. A ausztrálok nagy formában, olyan fölényes biztonsággal győztek az első napon, hogy a németek még szettet sem tudtak nyerni! Az első nap két egyes eredménye: Bromwich ausztrál—Henkel német 6:2, 6:3, 6:3. Quist ausztrál—Metaxa német 6:3, 6:2, 6:1. Ausztrália 2:0-ra vezet tehát és nem kétséges, hogy a fölényes győzelmet megszerzi.

## Köszönetnyilvánítás

Tekintetes

A Temesvári Segélyező Egyesület Nagyváradai Fiókja Vezetőségének

Oradea.

Parcul Stefan cel Mare No. 3.

Alulírott Biró Ferenc várad-szöllősi lakos ezennel igazolom, hogy az általam temetkezési segélyre 11.241—12.308 szám alatt beirt tag elhalálása után esedékes lei: 7560, hétezeröttszázhatvan lei segély összeget különösebb formák és akadályok nélkül, hiánytalanul, egyedül a halotti bizonyítvány felmutatása után azonnal megkaptam.

Amidőn ezt jelen soraimban tanúsítom, egyben hálás és mély köszönetemet fejezem ki az Egyesületnek, minden bízalmat megérdemlő figyelmes elintézéséért, s igyekezni fogok Egyesületüket magam és barátaim valamint ismerőseim körében ismertetni és ajánlani.

Nagyvárad, 1938. augusztus 17-én.

Előttünk:  
ss. Weisz Andrei,  
ss. Fofiu C.

Teljes tisztelettel  
ss. Biró Ferenc

## Sportvonat Budapestre

útleveél és vizumnélkül, csak egy fényképes személyazonossági igazolvánnyal.

Indul szeptember 7-én reggel. — Budapestről visszaindul szeptember 13-án reggel.

### Beiratási árak:

Oradea—Budapest és vissza	lei	1340.
Arad	»	»
Timișoara	»	»
Cluj	»	»

Beiratkozási határidő: szeptember 2-án esti 7 óráig az ország összes

## WAGONS-LITS / COOK és EUROPA

menetjegyirodáiban.

# IDŐK SODRÁBAN

## Hlinka András

Írta: Rády Elemér

Kedden éjszaka, néhány perccel éjfél előtt, a kis Rózsahegy városában száz telefonvonalon kapcsolak interurbán beszélgetést. Az a száz újságíró, aki szombaton Hlinka András betegségé válságosra fordulásának hírére érkezett a kis szlovenszkói városba, néhány mondatban jelentette a világ négy tája felé: Hlinka András, a szlovák nép vezére hetvennégy éves korában elhunyt.

Az agg politikus halála mélységes gyászba borította Szlovenszó szlovák népét és mindazokat, akik szeretik ezt az alig hárommillió lelket számláló kis népet. Szlovenszkó falvainak és városainak utcáit szerda reggelre már gyászlobogók borították, Rózsahegy városában pedig éjjel-nappal zúgtak a harangok, hirdelve, hogy a szlovák népnek gyásza van. És ugyanakkor megindult a rózsahegy plébánia ravattalá lett betegágya felé a hívek zarándoklata. Ezrek és ezrek utaztak fel Rózsahegyre, hogy elvigyék az elhunyt vezérnek népe búcsúüzetét.

Hlinka András halála nem érte váratlanul a szlovák politikai élet vezetőit. A hetvennégy éves vezér hónapok óta betegeskedett már s amikor néhány héttel ezelőtt orvosi teljes pihenést ajánlottak, akkor sem tudott tétlenül elvonulni valamelyik szlovenszkói szanatórium csöndjébe, hanem tovább dolgozott, hogy diadalra vigye azt a harcot, amit népe függetlensége érdekében megindított s amelynek talán éppen ezekben a napokban sorsdöntő fordulata következhet be. Néhány nappal ezelőtt még maga is résztvett azon az ünnepségen, amit az Amerikából hazatért szlovák delegáció búcsúztatására rendeztek s alig egy hete még vezérükre, harcos, fiatalos hévvel írott írása látott napvilágot lapjában, a *Szlovák*-ban. De hívei már tudták, hogy a vezér napjai meg vannak számlálva és egy küzdelmes, tragikus emberi sors közeledik az elmúlás felé. És mégis: tizenegy óra öt perkor, amikor a kezelőorvos jelentette, hogy a vég bekövetkezett, harcos politikusok, sok tragédiát látott papokból és a mindenre felkészült elvarázsolókból, talpig férfiakból feltört a zokogás. Mert Hlinka András még a vezérnél is főbb volt a szlovák nép számára: szimbólum volt, a szlovák nemzeti gondolat szimbóluma.

Tragikus életpálya volt Hlinka Andrásé. 1864 szeptember 27-én indult el a gyönyörű szlovák hegyek közül, a kis Csernova községből. Mint a legtöbb szlovák fiú, ő is parasztszülők gyermeke volt. Magával hozta fájának minden idealizmusát és soha sem hagyta el az idealisták legszörnyűbb bűnhődése: a csalódás. Idealizmussal küzdött, ideálékért harcolt és a sors mindig úgy akarta, hogy szenvedései jutalma csak a kiábrándulás lett.

Pap lett, Isten ígését akarta hirdetni. 1889-ben szentelték áldozópappá és több évi káplánkodás után Háromszlées plébánosa lett, ahol 13 évig működött. Irodalmi munkásságát is a hittudományoknál kezdte el. Lefordította szlovákra az Ótestamentumot és a „Kereszténység apológiája” címmel nagyobb dogmatikai tanulmányt is írt.

A sors azonban úgy hozta, hogy a papi hivataást hamarosan meg kellett osztania egy mássikkal: a politikussal. Valami végzetes vonalmat érzett a politika iránt. Politikai pályafutását, mint akkor a legtöbb pap-politikus, a *Zichy* Nándor gróf vezetése alatt álló katolikus néppártban kezdte el. Már 1898-ban fellépett képviselőnek, de kisebbségben maradt. Az első politikai csalódás vitte, sodorta a kezdődő szlovák nemzeti mozgalmak felé. Mint öntudatos, ismert szlovák politikus kerül 1905-ben a rózsahegy plébánia élére, amely hamarosan a szlovák nacionalista mozgalmak központja

lesz. Az 1906-os választások alkalmával olyan hévvel agitál a néppárt mellett, amely akkor a szlovák katolikusok politikai mozgalmának is keretét adott, hogy izgatás címén a perek lavínja indul ellene. Párty Sándor szepesi püspök, félve a botránytól, felfüggeszti a temperamentumos fiatal plébánost, megindul a hosszú egyházi eljárás s 1907-ben a Szentszék érvényteleníti a felfüggesztő határozatot.



Hlinka András

1909-ben Hlinka életében sorsdöntő fordulat áll be. Csernován, Hlinka szülőfalujában egy templomszentelés alkalmával összetűzés támad a szlovák lakosság és a csendőrök között s az összetűzés sortűzzel végződik. Most, immár harminc esztendő történelmének nevezhető távlatából megállapíthatjuk, hogy mind a két oldalon hibák voltak és idegesség, meg gondolatlanság robbantotta ki a tragikus eseményt. A csernovai véres összetűzés felelőse a hamu alatt szunnyadó paraszat és a különböző irányból fűtött szlovák nacionalista mozgalmak egy- szerre lángolnak fel. Hlinka, aki Morvaországban tartózkodott a véres sortűz alkalmával, hazatér s maga áll a türelmetlen szlovák mozgalmak élére. Letartóztatják és a szegedi hírhedt Csillag-börtönbe szállítják. A törvényszék 33 havi fegyházra ítéli. A börtönből 1909 februárjában szabadul ki.

Hlinka a csernovai véres összetűzés alkalmával már teljesen a pánszláv mozgalmak hatása alatt állott. Az a pánszláv agitáció, amely mint mindig, akkor is Oroszországból indult el és Csehországon keresztül talált hidat a szlovák nép felé, kivetette már hálóját az akkori Felvidék szlovák népére. Hlinka András álmódzó szlovák lelkének, a fájára annyira jellemző naivitásnak minden vágyakozásával ebbe a ködös, bizonytalan pánszláv mozgalomba kapcsolódott be. Hamarosan megtalálta a kapcsolatot a prágai pánszláv központtal és odaállt a mozgalom első vonalába. Ha Hlinkában kevesebb a naiv idealizmus és több a realpolitikai érzék, már akkor megsejti, hogy a nagy szláv álmok valóra válása könnyen a kis szlovák nép halálát jelentik. Mert hogy állhat meg egy hárommillió népet egy nyelvileg rokon hatalmas szláv tenger közepén? De Hlinka akkor még nem látta ezt és a szegedi fegyház magányában sem döbbsent rá a nagy szláv testvériségben rejlő végzetes ölelés veszedelmére.

A szegedi fogság után ugyan visszavonult a politikai élettől s a háború alatt sem szerepelt a fórumon, de lelkében tovább éltek az ábrándok s amikor 1918-ban a monarchia szétbomlás előtt állott, a rózsahegy plébánia ismét

a szlovákalmoktól megszedült szlovák nacionalizmus központja volt. Ekkor már aláírták a híres pittsburgi szerződést, amely a szlovák nép számára a legszélesebbkörű, csaknem teljes önállóságnak nevezhető autonómiát ígért. Ezzel a tudattal vett részt 1918 októberében a turócszentmártoni szlovák deklarációs gyűlésen, ahol megígérték, hogy a szlovák nép külön küldöttséget meneszthet a béketárgyalásokra.

A szlovák nemzeti mozgalmak a csehszlovák köztársaság megalakulásakor új erővel törték fel s a szlovák politikusok úgy hitték, hogy népük önállósága elkövetkezett. Hlinka is újjászervezte a szlovák néppártot és megindította ma is élő lapját, a *Szlovák*-ot. Az öröm első napjai után azonban jöttek a csalódások. Prágában egy centralista irány került az élre, amely rossszszemmel nézte a szlovákok önálló mozgalmait és a csehszlovák nemzet fikciójával, a cseh és szlovák testvériség hangoztatásával halálos öleléssel akarta a cseh néphe olvastani a kis szlovák nemzetet. Az új állam első napjaiban megindult a harc Hlinka és Prága között s ez a viaskodás akkor éleződött ki, amikor Hlinkákék, a turócszentmártoni egyezményre hivatkozva elmentek a párizsi békeértekezletre. Októberben, amikor visszatért, letartóztatják és nyolchavi fegyházra ítélik. Ez volt a csehszlovák államban kapott első seb, első csalódás. Hlinka tudta, hogy ezzel akarják megakadályozni, hogy ott legyen a cseh alkotmány megszavazásánál s így ne emelhesen szót a szlovák autonómia ígretének beváltása érdekében.

Megindult a harc Prága és Rózsahegy között s ez a harc kis megszakítással fokozódó hévvel a mai napig tart. Hlinka rádöbbsent, hogy az ígreték az első percben szétfoszottak és Szlovenszkó és népe veszélyben van. 1925-ben még egy utolsó kísérletet tett, hogy meg egyezzen a kormánnyal s jogokat biztosítson a szlovák nép számára, de a híres Tuka-pör ezt a lehetőséget is elzárta. Tuka professzor, a *Szlovák* főszerkesztőjét ugyanis hazaárulásért perbevonták és tizenöt évi fegyházra ítélték. Hlinkákék akkor minden kapcsolatot megszüntettek a kormánnyal és teljes energiával az autonómia kivívásáért indítottak harcot.

A mozgalom egyre erősödött. A jövőt pedig biztosította, hogy a szlovák fiatalság mint egy ember állott az autonomista tábor mögé. A centralista kormány és Hlinkákék között szinte a pattanásig feszült a húr és ebben a percben az a helyzet, hogy a szlovák autonomista tábor, amely a legerősebb Szlovenszkón, egy jótányit sem hajlandó engedni követeléséből. Ezekben a napokban, amikor Csehországban valamennyi nemzet újult erővel követeli jogait, a szlovákság is végső küzdelemre készül.

Es ennek a harcnak az élén állott az agg Hlinka András. Körülötte csupa fiatalember állt az első vonalban, annak az új szlovák nemzedéknek a tagjai, akik már egy izzó nacionalizmus légkörében nőttek fel. Hlinka András autonómiájáért vívott harcának utolsó, megrázó fejezete volt az amerikai szlovákok látogatása. Ez a delegáció magával hozta a pittsburgi szerződés eredeti példányát s most július 5-én százezernyi tömeg előtt mutatták azt fel Pozsonyban. A pozsonyi ünnepség a szlovákság eddig legnagyobb szabású tüntetése volt s az agg Hlinka, aki talán már érezte halálát, ott a húszéves szerződés előtt eskette meg a fiatal nemzedéket, hogy a szlovák autonómiáért a végsőkig fog küzdeni.

Hlinka csalódott a csehszlovák egységben.

Gerely Jolán:

## Ha tudnád....

Mindaz, amit a hittudomány az Oltáriszentség szerepéről a lelki életben, annak nevelő és eligazító értékéről tanít, mind megvan ebben a könyvben; de nem elvont tételekben, hanem, mint a nő életében földmerülő küzdelmek és kérdések végső megoldása. Ugy, hogy a könyv végeredményben az Eucharisztikus életértékeknek kitűnő bemutatója és az Oltáriszentség nevelő erejének újszerű apológiája.

Arca csinos kartonkötésben 90 lejt és portó.

Rájött, hogy a nagyobb szláv nép felemésztí a kis nemzetet és amikor autonómiát követelt, nem egy pusztá közjogi formáért küzdött, hanem népe életéért. Fanatikusan hitt abban, hogy a kis szlovák nép képes az önálló életre s csak most fog majd képességeiben kivirágozni. Hitte ezt, amint csak a nagy szláv álmódok tudnak hinni. Talán ez a fanatikus hit adott neki erőt arra, hogy hetvenégy évvel a vál-lán ugyanúgy harcolt, ugyanúgy dolgozott, mint azok a fiatalok, akiket ő nevelt fel s akik most majd a helyére állanak. Ha Hlinka András egy fél évtizeddel ezelőtt hal meg, talán megfeneklik az egész mozgalom. Most, amikor legközelebb munkatársai körülállták betegágyát, nyugodt volt; látta, hogy egy nemzet áll mögötte, egy nép, amely szívós, kitartó munkával kovácsolódott öntudatos nemzeté. Utolsó szava is népé volt, amikor elhaló hangon sutogta munkatársai felé: *Kitartani a harcban, a szabadságért a győzelemig!*

Hibái és gyarlóságai ellenére is nagy ember volt. Tudott hinni, tudott a csalódások után is új hittel dolgozni és tudta ezt a fanatikus hitet átvinni népébe. Sokan kérik most: Mi lesz a szlovák autonomista mozgalom sorsa? Lesz-e, aki a halott kezéből kihulló zászlót átveszi s tovább vezeti a küzdelmet? Aki a szlovákság lelkét, feltört lelkesedését és megizmosodott nacionalizmusát ismeri, nem félti a szlovák autonomista mozgalom jövőjét. A szlovákság új öntudatra ébredt s a fiatal nációk sokra képesek. Egy új nemzedék nőtt már fel, amely zászlóvivője annak az új szlovák nacionalizmusnak s amely tovább viszi majd a küzdelmet. Egy fiatal arc áll most előtérben: Sidor Károlyé, aki Hlinka mellett kezdte pályáját és az ő örökségét veszi majd át. Ez a fiatal ember céltudatosan küzd népe boldogságáért. Nem kötik olyan emlékek sem, mint az agg Hlinkát, akiben vissza-visszatértek a csernovai vérfürdő és a szegedi fogház reminiscenciái. Ez az új nemzedék nem a negatívumokban éli ki magát, hanem pozitív megoldást keres, hogy népe értékeit a szabadság levegőjében kivirágoztassa. Hlinka András halhatatlan érdeme maradt, hogy egy ilyen új nemzedéket nevelt maga mellett.

Talán eljön egykor az idő, amikor a szlovák nacionalizmusnak nem kell félnie a halálos ölelésektől s megtalálja a béke nyugodt alkotásainak lehetőségét. Akkor a szlovák nép a történelem távlataiból Hlinka Andrásban azt a férfit tiszteli majd, aki a káoszából, egy széthulló népi, törzsi anyagból nemzetet formált. És a világ minden népe tisztellel kell, hogy meghajtsa az elismerés zászlaját az előtt a férfú előtt, aki erre a nagy munkára egy életet tudott áldozni.

## Egy kilincs

Irta: Dallos Sándor

Olyan szaporán épülnek erre mifelénk mostanában a házak, mintha a gombák dugják elő eső után a fejüket. Csupa épülő ház minden utca, tele van tőlük ástó hűvösséggel és a nyirkosság rossz tapintatával minden, noha nyár van. Olyan a környék, mint egy káromkodó külváros, mint egy dokk, ahol hajókat javítanak. Pedig a vidék is barátságos, az este alig jár ember ezekben a megbontott utcákban, még a kutyák is elkerülik. Mióta megkezdődött az építkezés, egyetlen kutyát se láttam erre. Ők is a békét szeretik, a meleget s itt minden csupa hűvösség, nyers szag, kő, mész, malter; mintha Twist Olivér történetének minden fenyegető hangulata ide gyűlt volna össze, az ember szinte várná, hogy a romok közt, lopott holmival a köntöse alatt, mikor oson valami lebuja felé az öreg Fagin.

Nemrégén még szép, öreg kis házak álltak itt, szelíd, muliba méléző tekintettel, mult századbeli drága, illatos és romantikus kis szerek emlékeit őrizték a falak, némelyik ajtón még koppantó is volt, vagy hűvös csengő, amelynek a drótya végigszalad a házfal mellett s a hang valahol bent a ház mélyében riad fel élesen, mint valami megijesztett madár. Öreg házaspárok laktak erre felé leginkább, akik úgy tudták élvezni a napot, a kilátást, a csöndet, a pihenést, mintha folyton valami régi-régi befőttes májoshalnak, amely abból az időből maradt nekik minden csodálatos ízével, mikor még megbonthatatlannak volt itt a csend és dívatban volt a szerená.

Persze, ezek az emberek mind eltűntek most ismét. Lakott ott többek között egy öreg órási is, aki beszélgetésem ismerősöm volt nekem s akitől tudom, milyen élet folyt itt hajdanán. Az udvarában orgonabokor állt, volt három kanárija, a kút csurgója alatt síma volt a vörösmárvány lefolyó s az öreg még meg-megjavította a szomszédok óráit, amelyek csaknem olyan öregek voltak, mint ő. Szórakozásból és szívességből tette csak, mert a mesterségét már rég felhagyott, csak éppen megkívánta még néha, hogy elbábráljon a finom szerekezetekkel.

Nos, ő is elment innét egy napon, eladta a házat, azt lebontották, csak a csonka tűzfalak meredeznek még a helyén, a szomszéd telkeken azonban már épülnek a modern bérpaloták. A beton itt is uralkodni kezd és ime, ilyen dolgok történnek itt ebben a régi orgonavirágos utcában, mint amit el akarok itt mondani.

A minap este ezen az utcán jöttem keresztül. Kíváncsiságból csak, mert nem volt semmi dolgom erre felé, csak gondoltam, hogy átmegyek a nyers házak között. Lehetett féltiz s egyszer csak hallottam, hogy nem messze nagy kiabálás közt verekszik két ember. Hogy közelebb értem, láttam, hogy az órási bontásban lévő háza előtt két töpörödött öreg ember verekszik egymással. Egyiknek kezében valami apró szerszám csillan s szeretne elinalni, de a másik, aki vasbotot lenget a kezében, útját állja, nem engedi s kiabál rá.

Min veszhetek össze ezek az öreg emberek? Olyan groteszk volt, olyan megdöbbentően furcsa, hogy két száraz vén ember, akik jövő ilyenkor talán már nem is élnek, itt áll egymással szemben és üti-veri egymást, ahelyett, hogy összefognának és keresnék barátságosan egymás melegét, hiszen hamarosan úgy is meg kell halniok és úgy lenne rendjén, hogy a halálra készülődők szeressék egymást. Ezek meg bírkóznak és verekszenek itt, a bolondok. A vasbotos ember fiatalabb lehetett pár esztendővel a másiknál, egész lényén valami gögös, biztos fensőbbég, arcán a fizetett szolgáló gögje, a kegyetlen szolgáló-gög, ő volt a támadó, a másik öreg még csak védekezett, oda-odavágott ugyan, de gyáván és gyámoltalanul, elfelejtett és félénk mozdulatokkal; lehet talán húsz éve is, hogy nem csinált ilyet. Egész lényén látszott, hogy szeretne volna az esetet nem megtörténné tenni, hogy szeretne elinalni, eltűnni innét és elfelejteni az egészet. Volt valami ámulat is az arcán, hogy micsoda különös dolog történt övele, hogy kerül ő bele ilyenbe?

Akkor ellenfele kezében nagyot mozdult a vasbot s egy óvatlan pillanatban lesújtott a kicsi öreg fejére. Hallatszott a koponya csattanása is s az öreg ember megsédült és elöntötte a vér.

— Jaj!

Csak ennyit mondott. Hogy a másik a vért látta, bátorságot kapott, fölényt, megegyezően odavágott s beszakította a vasbotot a homloka felett is az öreg fejét.

— Pizkos tolvaj! — kiabált... Majd megmutatom én neki, ki vagyok én! Adod mindjárt oda, amit elloptál!

Kifeszítette az ellenfele öklét s akkor látta, hogy amivel a kisöreg védekezett, nem más, mint egy öreg rézkilincs. A vasbotos elvette tőle s még belerúgott a kis védtelen öregbe.

Erre odaértem s levágtam a vasbotosnak tiszta erőmből két istenes pofont, hogy neki-sédült a falnak, aztán nyakonfogtam s vittem az örszemes rendőrnök a harmadik utcába. A vérző öreg jött utánunk.

— Rendőr úr — mondtam — vasbotot csaknem agyoncsapta ez a bitang a másikat.

— Törvényes jogom van! — kiabált amaz. — Törvényes jogom! Agyon is üthetem, én vagyok a hivatalos úr! Lopott!

— Ejnye, — mondtam a kisöregnek — hát igazán elloptott valamit?

— Ó Istenem — így a kisöreg és sirt. — Hogy loptam volna. Csak felvettem. Felvettem csak én...

A rendőr vallatást kezdett és kisült az egész, hogy mi történt. A kisöreg ment az utcán, meglátta a hulladékok szélén a szemébe való, öreg rézkilincset s felvette. Ez az, amelyiket a másik az előbb elvett tőle, értéke semmi. Neki nem is volt rá semmi praktikus szüksége se, nem akarta ő értékesíteni, csak hát meglátta s gondolta, felveszi. Fel. Mert ő már öreg ember s az utcán mindenféle holmit összeszed magának. Csak úgy felveszi és hazaviszi. Van már otthon mindenféle holmija: patkója, ceruzája, gumí cipősarka, kése, dugója, óraszínórja, vasdarabja, gondolta, most lesz kilincse is. Közéjük teszi. Egy skatulyában tartogatja ezeket a dolgokat s néhanapján, mikor esik az eső s a köszvénye nem engedi kimenni, előveszi ezeket a holmikát és elbábráljat velük. Szépen elmegy bábrálgatás közben az idő s észre se



A német hadsereg nagy hadgyakorlatán készült ez az érdekes kép. A fűben fekvő, gázálcross katoná mellett — kódfejlesztő készülék van. A sűrű ködben aztán a gyalogság és a tankok észrevétlenül nyomulhatnak elő.

veszi, már este van. Megszokta a babrálógató munkát, hogynem! Valamikor faszobrász volt ő, hanem már remeg a keze, abban kellett hagyania a mesterséget. Hajdanában azonban nagyon szép munkája volt. Kifaragta a Michel Angelo Mózesét is. Adámost és Évát a Tudás Fája alatt, a gyermek Jézust és még sok mindent. A maga idejében ismerték őt, ha most menhelyen lakik is. Hetvenkét éves, hét gyermeket eresztett szárnyra s ilyen, hát ilyen dolog övele még sohase történt.

Csak állt ott beszéd közben, arcára rászáradt a vér s olyan volt, mint egy megható áldozati ember. Mint egy múltból idéltévedt ember, egy csöndes, csodálkozó, megrémült öreg gyerek, aki megütötte magát, nem tudta, mi van út, nem tudta, hova tévedt, milyen emberek közé, csak nézte a bevezelt kezét, amellyel egész életében szép formákon, az emberi élet álmodott alakjain faricskált s egyszerre elvakadt sírva.

— Nem loptam, — kiáltott fel. — Isten engem úgy segéljen, nem loptam! De ha még loptam volna is, nézzen meg engem, rendőr úr. Két helyen bezúgva a fejem és csupa vér vagyok. Hát lehet ez? Hát olyan világ van, hogy lehet ez egy allopott rézkilincs miatt? Hogy egy rézkilincs miatt egy ember csaknem meghaljon? Nekem nem sok kell már, ha egy kicsit erősebben ér a vasbot, odavágok — hát lehet az, hogy manapság egy rézkilincs miatt meghalassanak emberek?

Állt csak, állt, valami döbbenet csodálkozás, valami keserves rémület volt az arcán. Olyan volt, mintha ebben a pillanatban eszmélt volna rá, hogy minden, amit gyermekkorától idáig tanult, betű, állítás, ideál, szentencia, holt anyag csak, idegenné vált üres szöveg, amelynek nincs érvénye az élők világában, hogy csupa hazugság, amit a betűk meséltek neki s egyellenegy valóság és egyellenegy igazság van csak: a tizenöt dekányi réz, amelyet felvett játékos és bábróló kezében, s amely miatt meg is halhatott volna, ha nem öreg ember az ellenfele is és erősebben tudja kezelni a vasbotot.

Igy állt ott az öreg, a rendőr telefonált, jöttek a mentők, bekötözték a sebesültet, aztán kórházba vitték, mert két hatalmas vágása volt az öregnek.

A rendőr felírta a vasbotot, én meg mentem hazafelé, de mind előttem volt az öreg arca és mind hallottam a megdöbbenett hangját:

— Egy rézkilincs miatt? Lehet meghalni egy rézkilincs miatt?

S az jutott eszembe: Uramisten, ez az igazság! Ez a meztelen igazság! Hányan meghaltak rézkilincsnél kevesebb és megfoghatatlanabb miatt! És ugyan — megkérdelem itt, — amilyenek készült a világ, hányan tudunk majd a halálunk ellenében legalább egy rézkilincset felmutatni?

## GYEREKKOR

Apámhoz vittem a számtanpéldát  
S megoldathatatlán rejtelmeket.  
Ő volt, ki minden napnak fényt adott,  
Nincs csoda, amit meg nem tehet!  
Ő volt a mágus, álomfejtő,  
Varázsló, bölcs és óriás.

Ő volt a Vár, — hercegnőt rejtő,  
Úgy nem tudott, nem, óvni más!

Nagyanyámhoz a horgolást vittem,  
Mikor gubancos volt és nehéz.  
Tudományában esküdve hittem,  
— Este od'adtam, — reggelre kész:  
Meseszomjam is oltogattá,  
Vágyam tükrözte, mint a tó.

Ő volt a Park, — boldogság lakta,  
Üle virágos, ringató.

Anyámhoz vittem csalódást, könnyet,  
Darázs csipést és töviseket.  
Puha karjában zokogni könnyebb,  
Ha bánat érte a lelkemet.  
Előtte mosolyt nem hazudtam,  
Ha könnyű volt a szívem titka.

Ő volt a Párna, — míg aludtam,  
A könnyem lágyan felittal

KISSNÉ TÓTH LENKE

# A sajtó a háborúutáni külpolitikában

Irta: Csiszár Béla

A háborút átélte nemzedék valószínűleg még élénken vissza tud emlékezni arra a döntő befolyásra amelyet a sajtó a háború sorsára és kimenetelére gyakorolt. A mai nemzedék ma már csak könyvekből és szakzszerű értekezésekből lapozhat vissza erre a korszakra és álmélkodhat el azon a nagyszabású sajtópropagandán, amellyel a világsajtó, elsősorban az angol s itt is főként a Nortcliffe- és a Rothermere-sajtó befolyásolta a brit közvéleményt. A sajtó tulajdonképpen a háborúelőtti évtizedekben terebélyesedett világhatalommá, de igazi, félelmetes erejét a nagy háborúban mutatta meg. A háborúutáni „béke-korszakban” szerepe azonban nemhogy csökkent volna, hanem még inkább megnőtt. Ekor mutatta meg voltaképpen, hogy elhatározó erővel tud beleszólni népek sorsának irányításába, a küdpolitika változásai, államok közti viszonyok alakulásába a baráti és érdekellentétek harcában legtöbbször övé a döntő szó.

Aki egyszer majd megírja a háborúelőtti és utáni évek összehasonlító történetét, bizonyára rá fog mutatni arra a megdöbbentő hasonlóságra, amely a két korszak között fennállt. Mindkettő békekorszak volt ugyan, de mindkettőnél a béke szót csak idézőjelben vagy egészen különleges hangsúllyal lehetett kiejteni. A hiszterikus rá fog mutatni kétségkívül arra is, hogy ami a sajtót és helyzetét illeti, ezen a téren viszont mélyreható különbséget talál a két korszak sajtóviszonyai tekintetében. Az újság 1914. előtt is éreztette hatalmát, de mi volt ez a mi korunkhoz képest! A sajtóról ez a „békes” korszak fedezte fel valójában, hogy a legalkalmasabb fegyver a békeben való háborúviselésre s többször sokkal célravezetőbb harci eszköz, mint a legkötényben megszerkesztett repülőgép, tank és gépfegyver.

A háborúutáni korszak a béke, sőt az örök béke korszakának indult. Rövidesen kitűnt azonban, hogy mint Wilson annyi más félresikerült ábrándja, ez is csak utópia. A háború, ha más eszközökkel is, tovább folyt s folyik ma is — s ebben az ádáz, bár vértelen, de sebeket bőven osztó küzdelemben a sajtó lépett elő a legfőbb harci eszközzé. Ebben van manapság minden kornál különlegesebb és jelentőségesebb szerepe. A háború alatt ez a szerep inkább propagandajellegű volt, ma azonban harc, tiszta küzdelem. A „totális” sajtóháborúra a franciák adtak példát, messokkal a békekötés éveit után, amikor a jóvátételek ügyében kellett még nagyobb engedékenységre bírni a németeket. Megelőző és bevezető hadjáratul szolgált ez a ruhrvidéki megszálláshoz is: mint tudjuk, a hadjárat kitűnő eredménnyel zárult a franciák számára.

Közel másfél évtizeden keresztül minden alkalommal felhangzott ez a sajtókoros néha már oly nagyfokú hevességgel és élességgel, hogy a világ a preventív háború szelét érezte ki belőle. Ma már jól ismeri mindenki, hogy a francia vezérkar komolyan készült is egy ilyen újabb leszámolásra. A hadjáratban előljárt a vezérkar lapja, az azóta már jobbélre szenderült Echo de Paris s hírhedt vezérpublicistája, Pertinax, aki egymaga több támadást vezetett a németek s rajtuk túl, a dunavölgyi magyarság ellen, mint akármelyik háborús hadvezér. A sűrű „gépfegyverropogás” és az állandó „pergőtűz” következménye az első időben a német-ség tökéletes megfélemedése volt gyakori kormánybukásokkal, miniszter-lemondásokkal és sűrű sztrájkokkal, de a második félideben már a megtámadott és folytonosan rohmozott német-ség talpra állt s a mérgezett nyilakra — különösen, mikor már Hitler uralomra jutott — elsősorpr „tanktámadással” felelt.

A francia sajtó azután mintha megszédült volna. Az ország külpolitikai helyzetének rosszrafordulásával a támadó hang megritkult, a heves polémia megszűnt. Egy-egy Franciaországra is kiható európai esemény, mint amilyen az osztrák-német egyesülés ténye volt heves visszhatást keltett ugyan, de érezni lehetett, hogy a sajtó már nem hisz erejében s tisztában van a megváltozhatatlanság adottságaival: így a kiállítás nem volt sem meggyőző, sem eredményes. Egyébiránt a francia sajtóban mind általánosabbá válik, majdnem kizárólag a baloldali lapjaiban, az u. n. Tabouis-féle irány. Nem új elmélet neve ez, hanem egy újságíróhölgyé, aki

már tipussá válón fejti ki évek óta az Oeuvreben nézeteit az egyes államok külpolitikai eseményeiről. Értesüléseket közöl, emelvényeket roppant autenticitással árnyékol be pedig ezek az értesülések egyetlen forrásból születtek: maga Tabouis asszony képzelőereje a szülőanyjuk. Ez az irányzat a francia sajtóban veszedelmesen hódít, pedig férfiatlan s ezért veszedelmes. A merész kiállítás helyett kapualji fecsegés, újságírói pletyka diplomáciai mázsal leöntve. Pertinax, Sauerwein és még egynéhány idejétmúlt híresség méltó tanítványa ez a Tabouis-féle külpolitikai sajtóhadjárat. Eredménye nem sok, de nem is lebecsülendő: mérgezi a légkört és vég-eredményben mindig marad valami vissza... Szerencsére hatása mégis kevés, bár egy időben joggal lehetett hinni — legalább is Blum idejében —, hogy a Tabouis-sajtó mögött a Quai d'Orsay irányító és zavartkeltő keze áll.

A francia sajtó kezdeti, u. n. Gral-korszaka tán az olasz sajtót illette meg a legjobban. Olaszország kielégítetlen államként tért vissza a háborúból. A fasiszta sajtó remek, bátor szókimondó bajvivónak bizonyult az ország igazának elismertetésében s az olasz célok, követelések elérésében. Az olasz sajtó mindig a világsajtó elitjéhez tartozott. Így a fasiszta kormánynak könnyű dolga volt, amikor céljai szolgálatába állította őket. A központi irányítás kezdetben sokat ártott, de külpolitikai tekintetben csak használt, mert egyöntetűvé tette a harcot, tömörre a csatarendet s elszántta a harcmódot. Emlékezzünk csak vissza arra a kitartó és éles harcra, amelyet az olasz lapok indítottak a békekötés utáni években Franciaország ellen, mivel Olaszországot rendre kisemmizték minden ígértől. Ez a sajtóháború vitte bele a nemzetközi tudatba hogy Olaszországot kárpótolni kell s ez eredményezte azután, hogy a követelések rendre meghallgatásra találtak.

A sajtóháborút csakis megfelelő erő támaszthatja alá. Ez az általános elv érvényesült az abesszin háború sajtó-előkészítésében. Olaszország a vállalkozását kitűnően előkészítette lapjai után, végigvezette a haderő és a sajtó egyesült erejével s teljesen megnyerte a haderővel aláírt sajtó fokozódó rohamával nemzetközi közvélemény ellen. Mussolini maga is újságíró volt s így a legjobban tudta, mi és hogyan érhető el a diplomáciai frontokon és a világgöztelvényben a lapok által. Szakavatott, irányító kézben a sajtó roppant fegyver: különösen az volt a Ducéban. Tíz év alatt az olasz követelések nagyrésze így vált valósággá s ebben orosz-lánrésze volt a Duce vezetésével harcba induló sajtónak. Ő maga is gyakran kilépett misztikus elvonultságából s egy-egy támadó cikkel lendületet adott a harcnak. A világ napokig hatása alatt állt kijelentéseinek s a külügyi hivatalokban hetekig gondot okozott egy-egy követelése. Ez a harc másfél évtized kitűnő bajvivókat nevelt Olaszország számára: gondoljunk csak Virginie Gayda cikkeire vagy a Popolo d'Italia, a Stampa, stb. pompás tollforgatóira. Még élénk emlékezetben van bizonyára az olasz-angol ellentétik feszültsége: kicsoda elszánt rohammal indult ez a sajtó a brit szigetország ellen, milyen élesen és hevesen ríposztozott s a pergőtűz vakító gyorsaságával ostromolta az angol hadállásokat. A vakmerő tűzharcnak meg is lett az eredménye: Anglia, visszarettenve a sejtett háborútól késznek nyilatkozott végül is a tárgyalásokra s sietve szerelte le a megegyezés ellenzékét. A sajtóháborúnak előkelő áldozata is

**Ujdság!**

Bitier Mathis:

**Az Úr szántóföldje**

Prédikációk földműveseknek.

Ara füzve 125 lei és portó.

akad. Eden külügyminiszter, akiről csak a vak nem látta, hogy emiatt távozik helyéről.

A germán népek sohasem tudták olyan fölényes biztonsággal, szellemességgel és káprázatos készséggel kezelni a sajtó-egyvet, mint a latin népek s így külpolitikai céljaikat sem tudták annyi haszonnal segíteni, mint ezek. A német sajtó a weimari korszakban merev volt, a hitleri korszakban pedig túléles és célon túllövő. Hitler, ha nem is volt újságíró és a tollnak olyan mestere, mint diktátortársa, Mussolini a hírlapban — mint a közvélemény-befolyásolás elsőrendű értője — éppolyan jól meglátta a kitűnő eszközt, mint kortársai és felhasználta harcaival. A sajtó központi irányítás alá került s ez a külügyek terén csak hasznos volt. De a központi irányító, Göbbels egyéniségét is rányomta erre a sajtóra és támadásaira s így harcaiban a sajtó többet kockáztatott néha, mint nyert. Egy-egy szép támadásra azért itt is vissza kell emlékezni, ha igazságosak akarunk lenni: ilyen volt például a rajnai megszállást előkészítő sajtóháború, majd a német gyarmati követelés ügyében megindított harc, a spanyol kérdés élességét szemlélítő sajtópolemia s az Anglia „megnyerésére” folytatott éles vita. Jellemző a német módszerekre, hogy ők barátot is úgy akartak szerezni maguknak, hogy megmutatták erejüket és ha kellett, éles támadásba csaptak át. Mások, céljaik elérésére, a huszáros rajtútést alkalmazták, de ezzel is az ellenkező célt érték el. Az eredmény sohasem a pergőtűz elánjának és kivédhetetlen erejének, hanem mindig a kitartó haremódnak köszönhető. Franciaország ennek köszönhetette, hogy Angliát maga mellé tudta mégjobban állítani Németország ellenében s az angol kormány is a német sajtóharcnak köszönhetette hogy a szigetország ritka egyetértéssel és egységgel sorakozott a kormány politikája mögé. Ez a módszer, amelyet az igazságtól nem nagyon távol álló megjelöléssel szeretnek poroszos módszereknek nevezni az ellenkező felfogású országokban, sokban hasonlít a háborúelőtti német sajtó hangjához, csak amannál ridegebb és fenyegetőbb. De végül is ki tudná megmondani, nem ez vezet-e mégis legjobban és legtartósabban a célhoz?

Az angol sajtónak nem ez a véleménye. Érdekes ezeknek a lapoknak a viselkedése a háborúutáni korszakban. Másfél évtizeden át nem foglalkoztak annyit az európai, helyesebben a kontinens viszonyokkal, mint az elmúlt négy-öt év alatt. Az angol sajtóban hosszú időn át hirdített az a gondolat, amelyet Beaverbrook lord sajtója képvisel, az t. i. hogy Anglia vonuljon vissza a kontinens ügyektől és zárkozzék újból a spléndid isolation elefántcsonttoronyába. Amióta azonban látják hogy Anglia is elszakíthatatlan része a kontinensnek s az ottani események,

sőt még a közep európaiak is, elválaszthatatlanul össze vannak kötve Anglia sorsával, a sajtó is más hurokat pengtet és szilárdan domborítja ki a brit érdekeket. Támadásra, éles sajtóharcokra sokáig nem került sor, legfeljebb korhó és rendreutasító szavakra a volt szövetséges, Franciaország felé hátrányos egyoldalú politikájának irányja miatt. Éles szóváltást keltettek a lapokban a németországi események, majd az olasz-abesszin viszály fejleményei. A háborús pergőtűz az utóbbi három-négy évben volt különösen élénk. Eredményei közé kell számítanunk, hogy Németország simán hajította végre a versaillesi szerződés egyes rendelkezéseit megtagadó lépéseit majd, hogy eltekintett bizonyos lépések megtételétől, amelyek okvetlen fegyveres bonyodalommá váltak volna, továbbá még azt, hogy az olasz-angol ellentétből nem lett szintén európai összecsapás. Az angol sajtó jó tanítványnak bizonyult: sokat átvett, sokat megtanult a német és az olasz — vagy demokrata tömörséggel: fasiszta — sajtójától, élességben néha még a né-

meten is túltett, de egyet mindig megőrizett: a „tónus” finomságát és hagyományos bajvívó módort, amelyben ma is verhetetlen.

Messze vezetne, ha elemezni akarnánk azokat az eszközöket is, amelyek a sajtóharcok során alkalmazásra kerültek. A befolyásolás, a rábeszélés, a nyílt fenyegetés, továbbá az elhallgatás vagy a kitalált értesülések halmazása, a fokozatos nyomás, az állandó és megismétlődő rípszok, stb. olyan fegyvertárát kellene elsorolnunk, amelynek tanulmányt kellene szánni. Ez a vázlatos gondolat-sorozat csupán azt akarta szemléltetni, milyen szerep jutott a sajtónak 1920 után s az emberi ész e nagy találmányát milyen cél és gondolat szolgáltatába állította ugyanez az emberi elme. Inter arma silent musae; énekelte a római költő. Amit a mai Európa így fejezett ki a békére vonatkoztatva: Ha nincs fegyvercsörgés, szálljon sikra és harcoljon érettség a nyomtatott betű, a hírlap, a sajtó. A fegyverek egyik legtekélyesebbike, amelyet az emberi elme valaha kitalált.



A tokiói állatkertben az egyik viziló súlyos foga peráció esett át, amit békésen türt el. Érdekes képünk operáció közben készült

## Márai új könyve

Írta: Heszke Béla

Márai Sándor új könyvét („A négy évszak”. Révai kiadás 1938.) olvasva, fokozott mértékben erősödik bennünk a vélemény, hogy a jó író akkor is nagyot alkot, ha az előtte levő papírdarabkára hevenyében firkantja oda mondanivalóját, vagy a mindennapi élet apró-cseprő tevékenységei közepette, az írói ösztön követelő erejének engedve, pár szóval „jegyzetet” készít. Hiszen mi tulajdonképpen Márai új könyve? Az igazi jó íróember asztalfőjének a tartalma. Egy nagyon művelt „európai polgár” jegyzetlapjai, amelyek ott csillog és borong egy bölcs ember nagy művészeté, azé az emberé, aki „mindent megköszönt”, „izlelte a halált és az örömet”, most pedig „az élet értelmét akarja”, amit neki „el is hoztak az évek”, mert az „élet értelme az igazság”.

Volt idő, amikor Márai azt vallotta, hogy az élet homályban telik el. Fázósan és vágyakozva kerülgette az élet nagy titkait s minden fáradozása ellenére csak szellemes lendülettel odavetett tagadó, vagy megdöbbenően fordultatos jelzőig jutott el. A rendőrt cinikusan kérdezte éjjel, hogy „mit őriz olyan buzgalommal”? Hisz ugy sem lát semmit s a titok ugy is az marad, akkor is, ha őrizetlenül hagyják. Mert az élet, az igazi, homályban telik el és csak az a baj, hogy éppen akkor látunk legkevesebbet belőle, amikor azt hisszük, hogy sokat láttunk. Ennek az életszemléletnek a jegyében született a „Sziget”. Azóta Márai megtalálta az élet értelmét az igazságban, de ugyanakkor fáradt lemondással írja, hogy a felfedezett igazságot nem lehet „gyakorolni” csak „elviselni”, mert az igazság birtoklásának tudata olyan, mintha „mindörökké dinamittal járna az emberek között”.

Olvasás közben úgy rémlik, hogy Márai a kompromisszum kényelmébe tévedt volna az élet problémáinak boncolgatása közben s amolyan „se nem hideg se nem meleg” életfilozófiát tárt volna az ol-

vasó elé. De csakhamar tévedünk. Ez a magatartás nem egyéb, mint a nagy lezárolásra készülő ember bölcsesége, aki olyan magasra jutott, ahol a mélységekkel is találkozhatik, mert végletek között sétálva tudja jól, amit már Montaigne is megmondott, hogy „különböző utakon járva, egy végrez érkezik el az meber”.

Elmény ez a könyv. „Tartalma”, szokványos „cselekménye” nincsen és mégis teljes egész, egységes, de nem lenne bántó, összhangját nem zavarná az sem, ha írója még egy annyit tenné hozzá, amennyit eddig jónak látott közölni. Sikerkült könyv, amely pazarul ontja magából a gazdagságot, a vallomások és érzékelések színompáját, az írói arcképek villanásszerű színteljeit, amelyeknek középpontjában a sokat látott és sokat átélt író csodálatos magatartása tündököl.

Volt pillanat, amikor olvasás közben úgy tetézett, hogy Márai egy nagy regényhez gyűjtött jegyzeteket, de nem volt türelme egységbe és mesebe foglalni a sok mondanivalót s ezért a kényelmesebb, de mégis sokkal nehezebb közlési módot választotta: még jobban felaprózta az amugy is rövidebb megjegyzéseket, reautalásokat, a sok szípkorkázó véleményét és merész össze-visszaeságban tizenkét hónapnak megfelelő tizenkét részre osztotta el. Azt mondják erre: új műfaj. Talán inkább nagy ügyesség és főleg eredeti magatartás. Ennyi az egész. Az elrendezés, látszik, különben sem tartozott Márai szempontjai közé. Pontosabb volt neki az a nagy öröm, melyet a felgyülemlett anyag léte okozott. Mert Márai nemcsak az olvasót szólítja ki könyvében, hanem önmagát is. Örövend, hogy olyan, amilyen, tehát kis adag Morand, Cocteau, De Lacretelle és jó nagy rész Márai Sándor. Így a magatartottat kifejezési formák, merész ellentételekben tobzó stílus és egész természetesen vett változatosság izleltetésében nemcsak önmagát ragadja el olyan világba, ahol ő jól érzi magát, hanem az olvasót is, akit olvasás közben nem késlekedik megpirongatni egy kicsit, hogy aztán egy okosan megfogalmazott vélemény szépségével és váratlan fordulatosságával ajándékozza meg.

Mar egyszer kaptunk Máraitól egy ilyen ter-

mészeti könyvet. Ez volt a „Kabala”. De most látjuk csak, hogy az a könyv csupán „előjátéka” volt ennek a nagyon sokteteles „darabnak”, amelyet „A négy évszakban” az író nekünk „eljárta” az értelemmel tompított lélek hurjain. Ez a lélek pedig fáradt. A szellemi jóllakottság bágyadtságától senyved s a sokat nézdelődő szem fáradtsága az élet „homályát” keresi, amelyet közben az értelem igazságának mécsesével szeretne az író eloszlatni.

Az életől van ebben a könyvben szó, de Márai tudja jól, hogy nincsen „életszagu írás”, mint ahogy nem létezik „regényes élet” sem. Csak a regény „regényes”. Ez pedig nem a Márai kenyer. Ő nem lát sem regényességet, sem problémát, csak jelenségeket. Jelenség neki a májbajos ember, a halál, a hintázó szakács, a földgömb és egy utas pillantása két állomás között és minden. Mindezt pedig egy kozli, mintha azért lenne, hogy ő megírja. Ebben téved talán. A világ nem érte van s nem másoké. Néha ezt felismeri s szemléletlenségének szivarványos tarkaságában be is vallja, hogy „halálgy akar irni” és úgy akar meghalni „két állomás között”. Lám a halál is szerep neki, de az ilyenfajta halállal járó pátoszt megtagadja és józan számitással megtisztítja az értelem indulatától.

Bölcs ember Márai, de bölcsesége ebben a könyvében nem megnyugtató. Inkább felzavar, kirántja az olvasó lába alól a talajt s olyankor fricskázza meg, amikor simogatást várna. Kényelmesen ül a szemléletlenség karosszékében s bár nem önző, azt a látszatot kelti, mert úgy írja meg szemléletlenségeit, mintha a világ csupán előtte zajtana s tisztára azért hogy az író azt ragadja ki a tovarobogásból, ami neki tetszik.

Jelzőt keresve e könyvre, elsősorban a „szellemes” szó kerül a toll hegyére, de keserűséggel vetjük papírra, mert el jelző is, mint annyi mást, közhellyé aljasították. De Márai új könyve valóban szellemes, mert mondataiból valóban a szelben szípkorkázik s nem az irodalmi kökler hülvészkedése. Az ilyen könyvek adják meg újból az igazi tartalmát hitelét vesztett jelzőknek. Köszönjük Márai Sándornak.

Orgonák építését, átalakítását, homlokzatsípok készítését rutinyosan vállalja

**SZEIDL FERENC** orgonaépítő, Tg.-Mures. Palatul Cultural.

# A Parainesis írója

Irta: Biró Lajos

Hosszas tanári pályámon az iskolai év végén többször adtam fel iskolai írásbeli tételül tanítványaimnak mind a VII., mind pedig a VIII-ik osztályban ezt a kérdést: „Ez évi irodalmi tanulmányaimban melyik író ragadta meg különösképpen figyelmemet és miért?” A dolgozatokat gyönyörűség volt olvasni, mert azok hű képet adtak arról, hogy melyik tanulóknak melyik író a kedvence. A dolgozatokban felvonultak nemzetünk összes klasszikus írói, jelölül annak, hogy mindenikben van valami értékes, van valami nagyszerű és megkapó. Valóban ezeknek a dolgozatoknak olvasása közben eszembe jutott Prónai Antal dr. irodalomtörténetírónak ez a mondása: „A Gondviselés úgy akarta, hogy a legnagyobb magyar írók nagy emberek is legyenek egyúttal, férfiak a szó legszebb értelmében, akik a magyar fajnak büszkeségei.”

Bár a dolgozatokban minden nagyobb írónk kapott méltatást, mégis a VII. osztályos tanulók legtöbbször a figyelmét a Kölcsey Ferenc pályája és szeretetreméltó nagy egyenlősége ragadta meg leginkább. Órála szótolt a legtöbb dolgozat. Az ő, népe sorsán búsongó költészet s nemes eszméket sugárzó prózai írásai termékenyítették meg legjobban az ifjú lelkeket. Az Alma Maternek búcsút mondó diák az ő eszményi tanításaiból vitt a legtöbbet magával. Az életbe kikerült öregdiák az ő műveiből idézgetett a legtöbbet. Így lett Kölcsey mindig élő s mindig elevenen ható írónk.

Ezekben a napokban azonban az utókor mindig élő kegyelete hatványozottan, fokozottabb mértékben fordul áldott emléke felé, mert most, ennek a hónapnak 24-én van százados évfordulója annak, hogy 48 éves korában sirba költözött. Amikor a magyarság mindenütt meggyújtja a százados megemlékezésnek szent tűzét, mi is emlékezünk rá egyrészt gazdag és értékes írói működéséért, másrészt pedig azért is, mert hazarészünk szülőtte volt s porai is bércünk között pihennek.

Lássuk tehát életének azokat a mozzanatait, amelyek már az iskolában megragadták az ifjú kebleket. A Szilágyságnak, a régi Középszolnok vármegye Sző-Demeter községének szülőtte már gyermekkorában apátlan-anyátlan árva lesz s emellett himlő következtében elveszti a bal szemét is. Árvasága, elhagyatottsága, félszemű volta ellenére is a debreceni kollégiumnak egyik legszorgalmasabb, legkiválóbb tanulója, aki nem elégszik meg a szorosán vett kötelesek teljesítésével, hanem nyelveket tanul, sokat olvas és műveikből ismeri meg a hazai és külföldi írókat. Szórakozása is más, mint társaié. Amíg azok ütlik a labdát, ő homokból az athéni Akropolist építi s az innen-onnan összeszedett esontokból oszlopokat állít a görög nagyoknak s rögtönözve emlékbeszédeket mond azokról. Nemzete irodalmával is nagy szeretettel foglalkozik. Tanuló korában Csokonaiért rajong. Amikor Csokonai temetésén meglátja az irodalom akkori vezérét, Kazinczy Ferencet, vágy támad benne, hogy megismerhesse, hogy vele érintkezésbe léphessen. Levéllel keresi fel őt s egyben megküldi neki első versét is. Kazinczy az ifjú közeledését örömmel fogadja, hasznos tanácsokkal és utasításokkal látja el. Kölcsey boldog, hogy a széphalmi mester szóba állott vele s ettől kezdve Kazinczy irányának egyik legbuzgóbb, leglelkesebb híve lesz. A mester iránt való tisztelete még fokozódik, amikor Debrecenből Pestre kerül törvénygyakorlatra. Kazinczy írói körében annyira megkedveli az irodalmat, hogy ő maga is íróvá lesz és nem vállal hivatali egyelőre, hanem csekei magányába vonul vissza, hogy életét az irodalomnak

szentelhesse. Az első, nyomtatásban megjelent nagyobb műve a „Felelet a Mondolatra”, amelyet Szemere Pállal írt azok ellen, akik Kazinczyt nyelvújításáért támadták. Írói hírnevével tekintélye is emelkedett. Szalmár vármegye főjegyzőjévé, majd pedig az 1832-iki pozsonyi országgyűlésre egyik követévé választotta meg. Követi hivatalát lelkiismeretesen fogta fel, Széchenyi eszméinek megvalósítá-

nek megírása közben, 1838 augusztus 24-én a halál ki nem ütötte a tollat kezéből.

Kölcseyvel a magyar népnek egyik hűségese fia, az irodalomnak egyik nagy büszkesége szállott sirba, aki, mint ember is, tiszta jellemével, puritán egyéniségével messze kimagaslott kortársai között. Maga a nagy Wesselényi is úgy siratta az eszmények, az ideálok tisztatollú íróját: Nem közénk való volt. Meggyászolta az irodalom is, mert működése hézagpótló és sok tekintetben úttörő volt. Költészet nem nagy terjedelmű, de pár, nemzete sorsán búsongó költeménye a csont-velőkig hatott. Egyik költeménye pedig a nemzet imádságává magasztosult. A románca, a ballada, a kritika és esztétika őt vallják megalapítójuknak, a szónoki beszédet pedig ő emelte mintaszerű tökéletességre. Országgyűlési naplója kora eseményeinek hű tükré, Parainesis pedig a nemes eszméknek tárháza. Gyönyörű tanításai az Isten imádsásáról, a szülők, az emberiség és a haza szeretetéről örök érvényűek s állandóan a fülünkbe csengenek.

Imádd az istenséget! — ez a legelső rendszabás Pythagoras aranyverseiben s úgy hiszem, méltán. Semmi sincs, ami az emberi szívet annyira fölemelhette, s a szenvedélyek és indulatok örök ostromában hozzáragadt szennytől annyira megtisztíthatná, mint az istenség nagy gondolata. Imádd Isten iránt s hála a szülők jólkönyv fardalmiért: két sajtóság az emberi lélekben, amely magasan felül emeli minden egyéb földi teremtményen. Szeretni az emberiséget: minden emberi szívnek elengedhetetlen feltétele. Az emberiség egésze nem egyéb számtalan háznépekre oszlott nagy nemzetségnél, melynek mindegyik tagja rokonnunk s szeretetünkre és szolgálatainkra egyformán számot tart... Szeresd a hazát! Mert tudd meg, e szóban: haza, benne foglaltatik az emberi szeretet és óhajlás tárgyainak egész összessége. Oltár, atyáid által Istennek építve; ház, hol az élet első örömeit ízlelted; föld, melynek gyümölcse táplált, szülőid, hátvesed, gyermekeid, barátid, rokonaid s polgártársaid: egytől-egyig csak kiegészítő részei annak... Meleg szeretettel csüggj az anyanyelven! Tiszteld s tanuld más nével népek nyelvét is... de soha ne feledd, miképpen idegen nyelveket tudni szép, a hazait pedig lehetőségig mévelni kötelesség!... Mint az üres beszédű társalkodót, úgy kerülj a tartalmatlan könyvet. Sőt ne könnyen végy kezdebe oly művet, mely a genie lángjegyét homlokán nem hordja; a nagy író művét pedig mély figyelemmel tanuld keresztül...

Ime, azok az intelmek és tanítások, amelyek Kölcsey örökbecsű Parainesisében minden időben megragadták az ifjú szíveket! Ezekért az örökértékű tanításokért s az írói toll szentségéért emlékezünk most Kölcseyre halála százados évfordulóján.

## HERVADSZ

Hervadsz, hervadsz  
Szereltem rózsája.  
Isten hozzád  
Keblem hű lánykájá.  
Omlik a hab,  
Omlik könnyhullásom,  
Kél a szellő  
S költi sóhajtasom.

Partot a hab,  
Bút mos könnyhullásod;  
Enyh' a szellő  
S enykiül sóhajtasod.

Hadd hervadjon  
Szereltem rózsája;  
Nyil hajnalkor  
Remény violája.

Hervadsz, hervadsz  
Szereltem rózsája.  
Nem kell nékem  
Remény violája;  
Ujjaim csak  
Nefelejcsset szednek,  
Bús estéjén  
Bús emlékezetnek.

KÖLCSEY FERENC

sáért számos nagyhatású beszédben szállt síkra. Amikor elveivel ellenkező megbízatást kapott, lemondott a képviselőségről. Búcsúzó beszédek hatása alatt az országgyűlés felfüggesztette tanácskozásait s az ifjú Kossuth gyászkeretben jelentette meg az e napról szétküldött tudósításait. Kölcsey ezután visszavonult vármegyéjébe. A főjegyzői hivatal további mintaszerű betöltése s a gazdálkodás mellett az irodalomnak is áldozott mindaddig, amíg a hűtlenségi perbe fogott nagy Wesselényi védelmé-

Egész könyvtárt pótol a Spiragó

## Felnöttek Katekizmus

A vallási ismereteknek és kiünöbbsnél-kitönöbbs predikációs témáknak, előadásoknak valóságos kincsébányája. Tizenhárom nyelv e fordították le. Némeiben eddig 10 kiadás. A három kötet, nagy nyolcadformában, 1200 oldal, igen szép és rátekinthető nyomdai kivitelben a pénz előzetes beküldése mellett

kötve 450 lei, füzve 360 lei és portó. Utánvétetl 20 leije csak drágább.

# Asszonyok dolga

## Mit hoz az őszi divat?

Ősz felé halad az idő, az öltözködés problémái között ma már felvetődik a kérdés, hogy az augusztusvégi kissé már hűvösebb estéken, világos, vagy sötétebb árnyalatú ruhát vegyen fel a divatos dáma? Ilyenkor már szívesebben is viselik a hölgyek, ha vacsorázni mennek a sötétebb színű toilletet. A fekete mellett, mint hírlík, egyleg a barna mindenféle árnyalata a divatos, azonkívül a bordó és a palackzöld lesznek a korai őszi divatszínűk. A ruhák között szintén többféléket látunk. Divatos a berakott, éppen úgy, mint a sima, avagy a ferdeszabású ruha. A ruhák díszei, rendszerint élénken színesek, azonkívül nagy súlyt helyeznek a tervezők a finomabbnál finomabb hímzésekre. A legdivatosabb a nyaknál végződő kivágás nélküli ruha. A nyakkörül kiképzést többféleképpen díszítik. Divatosak a nyakkörülí fodrocskák, azonkívül jól hatnak a nyak körül vezetett színes, finom sálak is, amelyet hátul a nyakban csokorba kötve visel a divatos hölgy. Tavalyi fekete ruhát, amely magasan záródik, már hűvösebb időkre egy színes selyemsállal mindenki divatosá alakíthat át magának. Finom és divatos korai őszi divatszín a szürkés-kék is.

A fekete vékony szövettel készült új „ensembélék” ruhából, valamint kis kabátból állnak és sokszor fehér piké díszítéssel készülnek. A vékony szövettel készült kiskabátos ensemble nagyon praktikus, akár fekete, akár a korai őszi divatszínűk valamelyikéből készül, mert amikor már komolyabban hűvösebb az idő, be is lehet őket kitűnően vattázni.

A ruha nyaka, éppen úgy, mint a gallérok, magasan üvelő vonalat adnak a nyaknak és nagyon érdekesek lesznek a pompás gazdagsággal készített ujjak is. A szélesített vállak szintén újra divatosá válnak.

Mainbocher széles bőséggel készített szoknyáinak nem volt túlnagy sikerük, inkább angolos ötleit fogadták el szívesen. A pasztell-színű vékony szövetruháknak viszont nagy si-

kerük van, különösen berakott szoknyával szívesen viselik őket, mert fiatalosak és rendkívüli sikkesek. Fehér, áttört vékony szövettel szintén nagyon bájos berakott szoknyás ruhát említünk meg, amely angolos felsőrészeivel elől berakott szoknyájával nagyon fiatalos és üde volt. Sok estélyi ruhát díszít virág, úgy a kivágásban, mint hajban, nagyon viselik a gazdag, szép ágszerűen hulló színes virágsodákat.



Csinos öszikabátok,

amelyek az u. n. redingot-kabátok szabása szerint készültek. Sporthoz, utazáshoz és utcai viselethez (főleg esős időben) kiválóan alkalmasak

## Magyaros díszruhatervek

Európaszerte lázas tevékenysége a divatot irányító tervezőknek, hogy estélyi és bál ruhákat görög renaissance, empire, stb. korok ruhádivatjába merítsék. Ez az idő nagyon kedvez nekünk is, azzal a feltétellel, hogy nekünk magyar ünnepi ruhatervekért nem kell az idegenbe menni, sőt nyugodtan elláthatjuk idegen nemzet asszonyait is ünnepi ruhák sokaságából. Nyomatékosan hívjuk fel a tervezőknek figyelmét a magyar viselettörténet tanulmányozására. Magyar asszonyaink a századok folyamán is sokszor engedtek az idegen befolyásnak. Igazodjunk a hagyományokhoz, a magyar szabást, szerkezetet — amennyire lehetséges — köves- sük.

A repülőgép korszakában és benne a modern dolgozó nő egyéniségének megfelelően oldottuk meg hagyományos ünnepi ruháink terveit. Vigyáztunk, hogy szabása a mai divatnak megfeleljen, de megfeleljen a mai gazdasági viszonyoknak is.

Első terv fehér-selyem ruhát mutat be rövid, puffos túll ujjakkal. A berakott szoknya alját széles fekete selyemszalag díszíti alatta és fölötté fekete zsinórozással. Az egybeszabott ruha fölé kerül a különálló fekete selyem derék, fehér zsinórozással és fehér díszgombokkal, fekete füzörszínűvel. Ugyanez ezüst zsinórozással is megoldható.

A második fiatalos ruha szintén selyemből készül, bőnyökig érő puffos túll ujjakkal. Az ujjak végét, a kötény szélét és a nyakkivágást magyaros kézimunka csipkével díszítjük. A ruha szintén egybeszabott bőredőzetű szoknyával.

Széles és keskenyebb piros szalag díszíti a ruhát. Korall mellűt tettünk a gallérba és piros virágot a hajba és az övbe. Viseljünk hozzá piros cipellőt. Nagyon szép a rózsaszínű és fekete színösszeállítás is, akkor a selyemruhához báronyszalagot használjunk.

Mind a két ruhát pruszlik szerű felsőrész egészíti ki.

A harmadik tervünkön egy fekete-fehér összeállítású erősen derékbaszabott, magashyaku, nyakban gombolódó s a férfias díszmagyar-kabátba, sőt a „Jengyelkéré” is emlékeztető selyem kabátot mutatunk be. A kabát bármelyik ünnepi ruhához jól illik, de különösen az első fehér-fekete ruhával együtt hat pompásan. Érdekes, általános öltözködésben bármely ruhához is viselve teljesen modernül hat. A gombolás fekete, úgyszintén a fehér alapon levő zsinórozás is. A fekete selyemre fehér zsinórozás kerül. Kalap helyett selyem — magyar ünnepi ruhához is illő főkötőt hordunk.

Az utolsó tervünkön halványkék brokát ruhát mutatunk be. Ezüst szalag, gomb és zsinórozás díszíti. Fodros kötény nyakdísz és az ujjak fehér túllból készülnek. A nyak és a vállrészt gazdagon hímzett (magyar motívumokkal), mint a kötény is.

**Püspökfürdőbe érvényes kedvezményes kád- és túlkörfürdőjegyek kiadó-hivatalunkbankaphatók.**

## A konyha körül

### MANDULALEVES

Kitűnő ízű nyári leves, ha jól behűtve tesszük az asztalra.

Hozzávalók: 5 dl. tej, 15 deka édes mandula, 4 szem keserű mandula, 8 dl. víz, 12 deka cukor. A mandulát lógó vízbe dobjuk, aztán leeszürjük, meghámozzuk, ledaráljuk és 2 és fél deci vízzel a mozsárban péppé dörzsöljük. (A vizet cseppenként kell hozzáadni, hogy az anyag sima péppé váljék.) Ekkor a mandulapépet üveg- vagy porcellánedénybe tesszük, hozzáadjuk a cukrot és a fent leírt folyadékokat és jégre tesszük. Tálaláskor ruhát átszűrjük.

### RÁC RIZESHUS

Ürülapockából rendes pörköltet készítünk, melybe néhány darab kettévágott, kimagozott paradicsomot és hüvelyes zöldpaprikát is adunk. Ha a hus félig megpuhult, megmosott rizst keverünk bele, feleresztjük annyi vízzel, hogy 2 ujjnyira el- lepje és befővde 30 percig pároljuk.

### ALMÁS BÉLES

27 deka lisztet 21 deka vaját tenyerünkkel összemorzsolunk, aztán adunk hozzá 1 kanál tejfelt, 1 tojáseárgáját, csipetnyi sót, 4 deka cukrot, gyuródeszkán jól kidolgozzuk és 2 cipóba alakítjuk. Az egyik cipót fél kisujnyi vastagra kinyújtva, a tepsibe igazítjuk, teleszórjuk finomra vágott almával, örölt dióval, vaniliás cukorral, megcsepegtetjük olvasztott vajjal; majd a másik cipót is kinyújtjuk, ráillesztjük a töltelékre, zsirral vagy vajjal becsatoljuk és pirosra sütjük. Csak akkor kell felszeletelni, ha félig kihűlt a tészta.

### CSOKOLÁDE RUD

Tizenöt deka vaját, 8 deka cukrot, 22 deka lisztet, 1 egész tojást és 1 sárgáját citrommal összemorzsolunk, tenyerünkkel szőcsre nyújtjuk és a tepsibe fektetjük. A tészta peremét megkenjük tojásféhérral, hogy a vastagra sodrott tészta, melyet körüladunk, ráragadjon. Ezután félig megsütjük, majd ki hagyjuk hűlni és a következő töltelékkel kenjük rá: 8 deka örölt mogorót, 12 deka cukrot, 2 szelet reszelt csokoládét, 5 evőkanál vízzel, 2 deka lisztet jól összekeverünk és a tészta aljára kenjük. A (tojás) tetejére pedig még a következő anyagot: 10 deka törccukrot, 5 deka örölt mogorót, fél tábla reszelt csokoládét hab- sítóban tűzön folyton verve, forrón ráteesszük és még egyszer betesszük sülni.

### HIDEG DISZNÓHUS-PASTÉTOM

1 kg disznópockából a rendes módon pörköltet készítünk és ha elfőtt a leve, kétszer át- daráljuk egy vízbeáztatott zsemlyével együtt. 10 dkg apró kockára vágott füstölt szalonna, egy nagyobb, apró kockára vágott ecetes uborka, egy egész tojás, törött bors, ha kellene még só és any- nyi sonka, ha van, vagy teffel jön még hozzá, hogy ne legyen száraz. Özgerinc formában vagy zsírozott asztalkendőbe kötve, forróvízben 15 per- cig főzzük. A formából, ha kihűlt, deszkára borít- juk, ha kendőben főztük, 2 deszka közé préselve hagyjuk kihűlni.

### MOGYORÓCSÓK

28 dkg örölt mogorót, 35 dkg cukrot, 5 tojás fehérjét habbústban gőzön addig verjük, míg meg- sűrűsödik. Elvéve a tűztől, vizes kézzel apró gömböket formálunk. Jól átmelegített sütőben vízcepp lángon 10–15 percig szárítjuk.

## Nemvárt orvosi tanács! Ki az alkoholista?

Alkoholista kétségtelenül az, aki visszaél a szesz élvezetével, nem tud a szesz csábításának ellenállni és annyi szeszt iszik, hogy végül is ideg- vagy elmegyógyintézetbe kerül. Arra vonat- kozólag, hogy kik válnak alkoholistákká a kik kerülnek ilyen módon az elmegyógyintézetbe, a következőket olvassuk egyik szakmunkában: Az egyik elme- és ideggyógyintézetnek 1200 állandó, szerencsétlen alpolta van, ahol az alkoholbeteg- szárat megfigyelve, megállapítást nyert, hogy legtöbbje pálinkától, néhányan más szesz-italtól kapta betegségét, de egyetlenegy sem kapta a sor élvezetétől.

Az olasz antialkoholisták, felkérték a legne- vezebb olasz orvosokat, nyilatkozzanak az alkohól- ártalmassá voltáról. Az egyik legnagyobb egyetem- idegkórtani professzorától a következő — bizo- nyára nemvárt — tanácsot kapták: „Ha eredmé- nyesen akarnak az alkoholizmus ellen küzdeni, ne csak mérsékletességre intsek az emberiséget, de hívják fel figyelmét olyan mérsékelt alkohól- tartalmu italokra is, amelyekben nincsenek ártó- anyagok. Ezek közé tartozik elsősorban a sör. Al- koholtartalma egész minimális, tápláló és egész- séges ital, jótékonyan hat a szív működésére, üdítő és szomatotló.”

# KÖZGAZDASÁG

## Északamerikai árverseny nehezíti a gabonafeleslegek értékesítését

Az Egyesült Államok részéről már be is jelentették a dömpinget

Bucurestiből jelentik: A dunai államok terméseredményeire vonatkozó becslések most már tisztább képet nyújtanak az idei kedvező eredményről. Románia, Jugoszlávia, Magyarország és Bulgária termése átlagban húsz százalékkal jobb az 1937-es átlagnál.

A dunai államok már élénk tevékenységet fejtenek ki gabonafeleslegük minél előbbi elhelyezése érdekében. Vevőként számításba jön Németország, Csehország, Olaszország és Svájc. A termelő államok hajlandók lenné-

nek gabonafeleslegük egy részét kliringben eladni és lemondani ezen részre vonatkozólag devizákról, ezzel szemben remélik, hogy előnyösebb áralakulás mellett belföldi termelőiknek is jobb átvételi árat fizethetnek. Ennek a megoldási módnak további előnye lenne a kivitel gyors lebonyolítása, ami által egyensúlyozni lehetne az erősnek ígérkező kanadai és északamerikai versenyt. Az északamerikai Egyesült Államok be is jelentették már, hogy a búzaértékesítés terén dumping árpolitikát folytatnak.

## Az angóra nyúl tenyésztése

Hovatovább több és több szó esik az angóra nyúlról. Pedig sokan még nem is láttak egy ilyen hófehér, dúsbundájú fülpamacssokkal ékeskedő kedves állatot. Bátran állíthatjuk, hogy vetekedik akármelyik dédelgetett szobamacskával, vagy kutyával, nemcsak kedvességben, de szépségben is.

Emellett végtelenül hasznos ez a selymeszőrű angóra-nyúl. Ezért mi is újból visszatérünk a tenyésztés ismertetésére, melyből — külföldi példák után indulva — nagyon reméljük, hogy sok szegény családnak az asztalára hoz majd nemcsak kenyeret, de kalácsot is.

A legtöbb hozzánk érkező levél az iránt érdeklődik, hogy van-e jövője Romániában az angóra gyapjunak. Megnyugtattunk mindenkit, hogy igenis van. Gyapjút még sehol a világon nem dobtak a tengerbe. Az angóra gyapjút, — mely minden más gyapjunál tisztebb, finomabb, vékonyabb —, pedig a legkevésbé örömmel halljuk azt is, hogy a román gazdasági élet vezetői is felfigyeltek már az angórára. Erről a bucaresti rádió is beszámolt már egy előadásban. Joggal remélhetjük tehát a mihamarábbi állami intézkedést és támogatást is.

A pesztógyárak még nem vásárolnak belföldi angóra gyapjút, ennek azonban csak az az oka, hogy elégséges kínálat nincs. Történtek azonban már 1500 lejes ajánlatok kilogrammonként. A hölgyek tudják azonban a legjobban — akik 60—70 lejes árban veszik az angóra fonaldékáját! — hogy ez nagyon kicsiny ár. Szövetkezethe tömörülve, központi feldolgozással és 5—6 száz lejes költséggel angóra gyapjuk megfontolt állapotban könnyen elérheti a 4—5 ezer lejes árt is.

Az angóra gyapju jövőjének biztosítéka voltaképpen önmagában rejlik. A leggyönyörűbb és legdivatosabb kötött árukat ebből lehet készíteni. Szépsége mellett nagyon meleg is, sőt penhely-könnnyű és bársónyosan puha. Legtöbb értéke pedig az, hogy rádium kisugárzó erővel bír s a helőle készült térdcsukló és bokamelegítők a csúszos, reumatikus fájdalmakban szenvedőknek gyors gyógyulást nyújtanak.

Az angóra nyulát minden három hónapban nyírják. Három naponkénti fésülésével és kefélésével is értékes gyapjút ad. A prima minőségű fajtálatokból kitenyészített herélt bakoknak évente 40—50 dk. gyapjút kell adni. Három nyul azonban rekordtermés nélkül is biztosan megadja az egy kg-ot.

Hogyan fogjunk hozzá az angóra tenyésztéshez?

Legelőször is beszerzünk egy szakkönyvet és egy folyóiratot. Nyugodt lelkiismerettel ajánlhatjuk Major Ákos főszerkesztő könyvét: „Az angóra jövedelmezősége” 250 P. és folyóiratát a „Fajnyulgazdaság”-ot 39. (Szeged Révay-u. 3.) Ennek nyomán elkészítjük a ketrecek, beszerzünk egy vas fésűt és egy finom drótkéft. Azután megbízható telepről megvásároljuk a prima állatokat. Ez természetesen csak komoly áron történhetik. Romániában választási nyulak három hónapos korban 300 lejért kaphatók. Négy hónapos korban 400 lejes és így tovább. Múlt hetekben lapunk apróhirdetésében, Ferenczendi záradfőnökség. Eszternek. Háromszékmegye hirdett angóra nyulakat. Ez a telep felel is a

nyulakért. Csakis attól vásároljunk, akinek törzskönyvezett fajnyulai vannak. Épen ezért tartózkodni kell az olcsó zúgtenyésztőktől!

Kezdknek nem tudjuk eléggé ajánlani azt, hogy csak egy pár nyúllal fogjanak a tenyésztéshez. Legfennebb hárommal: egy bakkal és két emsével. Felnevelésük ideje alatt megszeretik őket, megtanulják a kezelésüket etetésüket és elég idő lesz arra is, hogy házilag elkészüljenek a rácsos és kettős alju gyalult ketrecek a kicsinyek számára. A gyapju folytonos tisztán tartása miatt ugyanis két és fél hónapos koruk után külön ketrecekben kell tartani minden nyulát. A nyulakat 9 hónapos koruk után párosítjuk — évente legfennebb háromszor.

Az angóra tenyésztés magas iskolája a következő: Három, négy év alatt egy ilyen kis törzsből fel lehet szaporítani a nyulakat annyira, hogy a kicsinyek nagyszámu eladása mellett megtarthattunk magunknak 500 drb. bakot, melyet kezelés után a legfinomabb és legnagyobb mennyiségű gyapjút adják. Ezt a nyulafarmot egy hold föld fű és magterméséből kényelmesen el lehet látni. Elfel azonban ezen a földön a ház számára a kis gyümölcsös, a veteményes kert és a méhes is. Emellett biztosítva van bőven a föld számára a tápdús, heves trágya ami melegágyi, korai kerti vetemények számára kincs! Ilyen 500-as telep havi 15.000 lei jövedelmet biztosít — persze csakis kitaró, szorgalmas, szakszerű munkálkodás mellett.

Major Ákos „Az angóra jövedelmezősége” című könyve és „Fajnyulgazdaság” című folyóirata a „Magyar Lapok” könyvosztályánál is megrendelhető.

## Az Erdélyi Gazdasági Egylet hivatalos közleményei:

**Okleveles gazdák találkozója Kolozsváron.** A kolozsvári gazdasági akadémián végzett okleveles gazdák, szeptember 4-én, d. e. fél 10 óra-kor az Erdélyi Gazdasági Egyletben (Str. Andrei Muresan 10.) találkozót rendeznek, amelyre szívesen látják a más gazdasági akadémiákon, vagy tanintézetekben végzett okleveles gazdákat is családjaikkal együtt. A bejelentések az E. G. E. címére küldendők. A találkozásra egybegyűlő gazdák megtekintik a szeptember 1—5 napjain rendezett méhészeti, kertészeti és háziipari kiállítását majd együttesen felmennek a gazdasági akadémiára. Azután pedig banketten vesznek részt. A találkozóra érkező gazdákat ezután is figyelemztetik a rendezők, hogy menet jegyeiket őrizzék meg, mert a kiállításra való tekintettel kedvezménytel utazhatnak vissza, amelynek igénybeviteléhez a Kolozsvárra váltott jegy szükséges lesz.

**Mézkereskedők figyelmébe.** Az Erdélyrészi Méhész Egyesület folyó évi szeptember 1—5 napjain Kolozsvárt a Cegálniceanu volt Farkas utca 7 szám alatti Kath. Kőr helyiségeiben méhészeti kiállítást rendez, amely alkalomból nagyobb mennyiségben szerezhető be pergettett csemege-



FIGYELJEN A GYÁRI VÉDJEGYRE,  
A SAKKTABLARA.  
LANGYOS VIZBEN NEUTRÁLIS  
SZAPPANNAL MOSHATO

fűző és lépesmész, viasz stb. A kiállítás alkalmából 50 százalékos kedvezménytel lehet Kolozsvárra utazni.

**A gyümölcstermelő gazdák szervezése.** Az Erdélyi Gazdasági Egylet elhatározta, hogy országos részünk egyik legjelentősebb termelési ágával, a gyümölcstermeléssel foglalkozó gazdákat, az egyesület kebelében külön szakosztályban megszervezi. Az EGE gyümölcstermelői szakosztálya folyó évi szeptember hó 3-án, szombaton d. e. 9 órakor tartja meg alakuló közgyűlését a ref. kollégium régi épületének dísztermében. Az EGE és az EME által Kolozsvárt szeptember 1—5 napjain rendezett, kertészeti méhészeti és háziipari kiállítás alkalmából 50 százalékos vasuti kedvezménytel lehet Kolozsvárra utazni. Így előreláthatólag a gyümölcstermelők nagy számban fognak Kolozsvárra érkezni ez alkalomra. A szakosztály alakuló közgyűléseivel kapcsolatban a gyümölcstermesztés és gyümölcsvédelem kérdéséről több szakelőadás lesz, amelyre az érdeklődő nagyközönséget is szívesen látja az egyesület. A belépés díjtalan.

**Ingyenes méhészeti tanfolyam Kolozsváron.** Az E. M. E. szokásos őszi méhészeti tanfolyamát a folyó évben szeptember hó 5-től 15-ig rendezi meg. A 10 napos tanfolyam teljesen ingyenes, csupán a jelentkezésnél 100 lei beírási díj fizetendő a Méhészeti Egyesület pénztárába Kolozsvár, Str. A. Muresan 10 szám. A részvételi számdék legalább 5 nappal a tanfolyam kezdete előtt bejelentendő. A tanfolyamon bárki részt vehet korra való tekintet nélkül. A 10 napos tanfolyamon előadják úgy elméletileg, mint gyakorlatilag az okszerű méhészetet, annak befejeztével pedig a hallgatók vizsgáznak és a július 28-án kelt 95.459 számú Földművelésügyi minisztérium engedélye alapján látogatási bizonyítványt kapnak. A tanfolyamot 20 hallgató jelentkezés esetében tartják meg.

**Gazdanapot rendez az E. G. E. Bánffyújvári gazdasági kör.** Vasárnap folyó hó 21-én gazdanapot rendez az E. G. E. bánffyújvári gazdasági kör, amelyen dr. Szász Pál az E. G. E. elnöke is megjelenik. Az ünnepség fél 10 órakor kezdődik, amikor a vendégeket lovas bandériummal fogadják Hunyad határánál. Az ünnepi istentiszteletet 10 órakor tartja majd a Tigris nagytermében gazdasági szakelőadások lesznek. Szegő Dénes, Szilágyi Ferenc és Seyfried Ferenc tartanak a gazdasági állattenyésztés és szőlészet köréből előadásokat. Közébed után az állatkiállítás majd a termény és háziipari kiállítás tekinthető meg. Tekintettel, hogy az E. G. E. munkáját általános érdeklődés kíséri népes felvonulásra számítanak a hunyadiak. A festői népviselet bizonyára sok várossal vonz majd az ünneplő faluba.

Kavézakban, vendéglőkben kávé mindent a „MAGYAR LAPOK”-at.

# KERESZTREJTVENY

34. (325.) szám.

Beküldte: **Zakariás I. István**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23a	24	25	26
27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65
66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78
79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104
105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117
118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130

Beküldendő sorok: Vízszintes: 1. és nyolcvány, 23, 52, 96. Függőleges: 1, 23. + 23-a. és 30. sorok.  
Beküldési határidő: szeptember 1.

**Vízszintes sorok:**

1. A testvérországok szimpátiája Spanyolország iránt. 13. Exkirályne. 14. Duna mellékfolyója. 15. Ipari anyag. 16. Házállat. 17. Jó modor. francia nyelven. 19. ...cio, fénytani családás. 22. Mutató szó. 23. Arany János vers cím. 24. Sikamlis, internacionalis nyelvein. 26. Vissza: Néha-néha. 28. Ete keverve. 29. ...da, Mekka kikötője, a Vörös tenger partján. 31. Bécsi tojás + fonetikus betű. 32. Svájci kanton. 33. E-vel végén: Női név, francia köznyelvű tréfás neve. 35. Fokozó szó a románban (fordítva). 37. Melancholikus. 39. I. Pórnép. II. Személynév. 40. Felékező: ilyen szer-vek is vannak. 42. Turós palacsinta részlete. 43. Vissza: Szimion részlete. 44. I. Római 40. II. Ekezet: ...könyv, vagy ábrázolat is lehet! 46. Hal-fajta. 47. Magyarul: állandóan. 48. M + a függ. 3-nak csatavessztését és halálát ez okozta. 50. Fordított vad. 51. Is... 52. A legnagyobb székely me- semondó, ifjak és öregek kedves írója. 53. Könyv-kiadó és író volt, a Figyelőt is ő indította meg, de ezen a néven Jósika is írt egy könyvet. B és F betűk pótolandók. 54. Elsüllyedt bretagnei város. 56. Az erő elméleti egysége a fizikában. 57. Nagy-község Győr megyében, de ilyen liszt is van. 58. Román ember. 59. Folytatva a függ. 64-en: tenger-be süllyedt territórium. 60. Odysseus apja nevé-nek kezdete 61. ...szakadt. 62. Feltételes kötőszó. 63. Felzetben van. 65. Az Opera énekesnője. 68. ...tis. 70. Zalabér kezdete és vége. 72. Vissza: az előkelő csiki székelynek habfehér ruha szöve- te. 73. Vissza: Nem a rosszra. 74. Fonetikus betű + Leánynev. 76. Az orvosjelöltek szigorlataik al- kalmával a ...t írásban is kidolgozzák. 77. Fejet- ten fürdőhelyiség a Székelyföldön. 78. I. Kereske- delmi rövidítés, II. tett anagramja. 80. Ekezet: házállat értéke. 81. Hasznóbér. 82. Román tuda- mány. 84. Kaján páratlan betű. 85. Csekélység

franciából átvett szóval. 86. Bukj el! 87. Európai főváros. 89. „Mátyás Diák” szerkesztője. 90. Olasz birtokos névmás (fordítva). 91. Szeparáltan. 94. Így írja alá a nagybácsinak írt levelet Helén kislány + a. 96. Uralkodóház. Három királyt nekünk is adott. 97. Házállat. 98. I. Ékesiteni franciául, II. Román szám. 99. Magyarul: Szelep. 100. Folyó, latin prepozíció is. 102. Kisközség Veszprém me- gyében. 103. Idegen nemes fém. 105. Brassónak végtelen természetli szépsége, utolsó betűje nélkül.

**Függőleges sorok:**

1. Egy jönevű színész pár évvel ezelőtt felesé- gül vette egy kőműves falusi leányt. Bolibon él- tek, csak állandóan pénzzavarokban szenvedtek, melyekből mindig az após segítette ki. Végül is megunt a dolgot és felemondta a további köl- cönök folyósítását. A színész egy trükkhöz fo- lyamodott és a következő tucatszámú sürgönyt ad- ta fel apósának: „Ha még ma nem küldsz 2500 lelt, mindketten öngyilkosok leszünk”. Az após azonnal sürgönyileg válaszolta: ... (Nyulirány- ban.) 2. Vízitómez. 3. Spartai király, a perzsák el- len (Kr. e. 480.) csatát vezetett és ő maga is el- esett. 4. F-fel: erőltetett, kényes asszony. 5. Híres orosz cárnő. 6. Rabló. 8. Theaeus megölt. 7. Vér- edény mássalhangzó. 8. Tanulója. 9. I. Bibliái név, II. Vers kellék. 10. Ekezet: szinpad tancos nőket. 11. Jólát egy fölös mássalhangzóval. 12. Monogramom. 17. ...ár. 18. Vissza: tyrusi király- leány, Carthago alapítója. 20. Virág része. 21. Ma- leány. 23. Folytatva a 23-án: szálló ige. 25. Francia valóság. 27. Ez nagyon csunya (ékezet- törlés) 30. Kuruc korbelt Ballada. 34. Vissza: fiu- név. 35. Oszlopokon nyugvó íves folyosó. 36. Vesz- szá: lócsiszár. 38. Középes ázsiai tó. 40. Tiltakozik. 41. Japán vagy kínai urinó. 44. Martiales csipkedő epigrammjának neve + etlen konyhakert! nő-

vény. 45. Vissza: előfizetés. 48. I. orvosi táblakom- rövidítés, II. kínai bölcs egyik neve. 49. Separatio részlete. 55. Napszak mássalhangzó. 58. Okkultis- ta erő. 64. A vízsz. 59. folytatása. 66. Vissza: Itala- tartó edény. 67. Belga város, erőd. 69. I. Francia kerület, II. Allathang. 71. Német lovaglás. 73. Vesz- szá: római korszak. 77. Vissza: Virág és leány- név. 77. Nagyon gyér szövésű, keményített pamut- szövet. 79. Os... gyszos emlékeztető lengyel város. 85. Két azonos magánhangzó + szógyell. 83. Ide- gen hivatal + angol király. 85. Francia egyen- súly. 88. Aral keverve. 89. Francia fészelyező. 93. Kínai bölcs egyik neve. 93. Állandó lakás nélkül kőbor nép. 94. Szólit + görög betű. 95. Vissza: 74. nel: spanyol növény. 101. Folyó. 104. Friss. 106. Házállat.

**32. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:**

Vízsz. 1. Háziboldogság. 14. Vezérhang. 39. Hasszán. 70. Bolgyai Zsófia. Függ. 1. Házám hők- gyeihez. 12. Magyar leány dala. 19. Lehel kürtje. 22. Az óbsitos. 60. Ady.

**Helyesen megfejtettek:** Csibi Lenke, Kiss La- jos, dr. Zakariás Jenőné, Zakariás I. István, Za- kariás Tibor, Boga József, P. Réthy Apollinar, Derzsy Zoltán, Szabó Józsefné, Paup Mária, Pál- bék Imréné, Mártonffy Zoltánné, Lázár Béla, P. Darvas Venénc, Fazekas Ede.

A jutalomkönyvet Kiss Lajos nyerte, elkül- döttük.

## Aprókiadások

Egy szó ára 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. „Cím a kiadóban” további 10 lel. Állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés 11ja 30 lel. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

<p><b>Lakás</b></p> <p><b>Kiadók</b> szeptember 1-re 3 szo- bas, modern lakás. — Nagyvárad, Nicolae Ji- ga (Lukács György) ut- ca 32. szám.</p> <p><b>Két elegáns</b> butorozott szoba esetleg ellátással is kiadó. — Nagyvárad, Str. Oltenia (Csengeri) utca 2. sz.</p> <p><b>Kiadó</b> egy szobás, konyhás udvari lakás. Oradea, Str. Andrei Muresan 12. szám.</p> <p><b>2 szobás</b> fürdőszobás magánház, azonnal kiadó. Nagyvá- rad, dr Nicolae Zigre 20 Erdeklődni Lahovary- utca 31.</p> <p><b>2 szobás</b> komfortos lakás no- vember 1-re kiadó. — Nagyvárad, Regela Fer- dinand 49. illetve Str. Parintele Danila 7.</p> <p><b>Kiadó</b> utcai 2 szoba, előszoba, konyha, mellékhely- iséggel. Oradea, Str. Bratianu no. 52.</p> <p><b>Kiadó</b> 1 kettő és egyszobás utcai lakás mellékhely- iséggel november 1- től. Oradea, Str. Pas- teur No. 37.</p> <p><b>Kiadó</b> egy szoba, konyha, élés- kamara és ugyanott egy szoba butorozva, vagy anélkül azonnalra Oradea, Str. Eroul Ne- cunoscut 23. szám.</p> <p><b>4 szobás</b> uri lakás Nagyváradon Ciordas-u. 46. sz. a no- vemberre kiadó.</p>	<p><b>Hülönféle</b></p> <p><b>Magános urinó</b> nyugdíjas, esetleg sze- reny igényű tisztviselő- női lakotarsai fogad- vagy két iskolás lany- ka ellátását, gondos felügyelettel vállalja. — Cim: Str. Regela Carol (Szilágyi Dezső-utca) 18 Fap Ferenc.</p> <p><b>Neolox</b> biztos hatású sváb és ruszlibogarintószert. Do- bozonként 18 lel kap- ható gyógyszerárak- ban és szaküzletekben, Főraktár Farmacia Re- gela Mathias, Oradea, Str. Vlahuta 46.</p> <p><b>Házvezetőnőnek</b> menne urileány. Leve- leket „Urileány” jelleg- re a kiadóba kérek</p> <p><b>Adós-vétel</b></p> <p><b>Prohászka</b> 25 kötetű megvételre keresem. Szociális Pest- vérek, Nagyvárad, Str. Crisan 2. szám.</p> <p><b>Eladó</b> kitűnő karban levő für- dőházban, hármias ablak és cserépkályha. Erd- deklődni lehet Oradea, Petőfi-utca 22. szám alatt.</p> <p><b>Egy</b> kétajtós jégsczkrény el- adó. Nagyvárad, Aurel Vlaicu 35. szám.</p> <p><b>Első</b> díjas szülőktől szármá- zó, magas gyapju- hozamu fajtiszta <b>ang- ra nyulak</b> választási korban eladók. Ezenki- vül 10—12 hónapos gyönyörűen fejlett ba- kok vérélfressítésre beszerezhetők: Ferencés zárdafőnökség, Estelnic Treiscaune megye. Va- laszbélyeg csatolandó</p>
---	---